2026/537

11.3.2026

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2026/537

ze dne 10. března 2026

o uvolnění soukromých investic do energetické účinnosti

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Komise ve svém sdělení ze dne 17. září 2020 s názvem „Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030 – Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů“ (dále jen „plán dosažení cíle v oblasti klimatu“) ([1]) navrhla zvýšit ambice Unie v oblasti klimatu zvýšením cíle v oblasti emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň na 55 % oproti úrovním z roku 1990. Tímto návrhem Komise dostála svému závazku přijatému ve sdělení ze dne 11. prosince 2019 s názvem „Zelená dohoda pro Evropu“ ([2]), tj. předložit komplexní plán na odpovědné posunutí cíle Unie pro rok 2030 směrem k 55 %. Z posouzení dopadů doprovázejícího plánu dosažení cíle v oblasti klimatu vyplynulo, že ke splnění zvýšeného cíle v oblasti klimatu musí být zvyšování energetické účinnosti oproti cíli ve výši 32,5 % výrazně zintenzivněno.

(2) Dne 10. října 2023 vstoupila v platnost směrnice (EU) 2023/1791 Evropského parlamentu a Rady (EU) ([3]) o energetické účinnosti (přepracované znění směrnice o energetické účinnosti), která zavádí závazný cíl EU snížit do roku 2030 spotřebu primární energie a konečnou spotřebu energie o 11,7 %, čímž výrazně zvyšuje úroveň ambicí pro rok 2030, a to i v souvislosti s financováním energetické účinnosti, a posiluje uplatňování zásady „energetická účinnost v první řadě“ ve strategických, plánovacích a investičních rozhodnutích v souladu s právními ustanoveními uvedené směrnice.

(3) Akční plán pro cenově dostupnou energii ([4]), přijatý dne 26. února 2025 jako součást Dohody o čistém průmyslu ([5]), obsahuje klíčová opatření, jejichž cílem je snížit náklady na energii pro domácnosti a podniky a pomoci vybudovat skutečnou energetickou unii, která zajistí konkurenceschopnost, bezpečnost, dekarbonizaci a spravedlivou transformaci. Akční plán je založen na čtyřech pilířích a osmi klíčových opatřeních, včetně specializovaného opatření ke zvýšení energetické účinnosti a dosažení úspor energie, které zdůrazňuje úlohu energetické účinnosti jako klíčového faktoru přispívajícího k cenově dostupné energii, dekarbonizaci a konkurenceschopnosti průmyslu. Za účelem dosažení pokroku v oblasti energetické účinnosti Evropská komise podpoří účastníky trhu a finanční instituce při posilování jednotného trhu s energetickou účinností.

([1]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030 – Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů“ COM(2020) 562 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52020DC0562.

([2]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Zelená dohoda pro Evropu COM(2019) 640 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52019DC0640.

([3]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (Úř. věst. L 231, 20.9.2023, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

([4]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Akční plán pro cenově dostupnou energii – Odhalení skutečné hodnoty energetické unie s cílem zajistit cenově dostupnější, účinnější a čistší energii pro všechny Evropany“ COM(2025) 79 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52025DC0079.

([5]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Sdělení o Dohodě o čistém průmyslu: společný plán konkurenceschopnosti a dekarbonizace“ COM(2025) 85 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52025DC0085.

(4) Sdělení Komise ze dne 14. října 2020 s názvem „Renovační vlna pro Evropu“ ([6]) označuje stavebnictví za klíčové pro dosažení cílů energetické účinnosti do roku 2030 a pro dosažení klimatické neutrality do roku 2050. To je dáno významem budov, které představují přibližně 40 % celkové spotřeby energie v Unii a 36 % jejích emisí skleníkových plynů.

(5) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ([7]) o energetické náročnosti budov (přepracované znění směrnice o energetické náročnosti budov) vstoupila v platnost dne 28. května 2024 a jejím cílem je strukturálně snížit energetickou náročnost budov se zaměřením na podporu renovace energeticky nejnáročnějších budov, boj proti energetické chudobě upřednostněním zranitelných domácností a dosažení plně dekarbonizovaného fondu budov do roku 2050.

(6) Sdělení o plánu REPowerEU z května 2022 ([8]), na které navazuje Plán ukončení dovozu ruské energie ([9]) a návrh nařízení o postupném ukončení dovozu ruského zemního plynu, zlepšení monitorování potenciálních energetických závislostí ([10]), označuje energetickou účinnost a úsilí o úspory energie za klíčové pilíře cílů EU v oblasti energetické bezpečnosti, jimiž je výrazně snížit závislost na ruských fosilních palivech a urychlit transformaci energetiky.

(7) Zpráva „Investice do světové energetiky 2025“ od Mezinárodní energetické agentury (IEA) ([11]) zdůrazňuje, že cíl zdvojnásobit tempo zvyšování energetické účinnosti vyžaduje větší dodatečné investice. Ačkoli investice do energetické účinnosti mezi lety 2015 a 2022 setrvale rostly, IEA zjistila, že od roku 2023 se politická a finanční podpora zpomalila a v roce 2024 byl tento trend potvrzen. Zejména v Evropské unii se investice do energetické účinnosti a elektrifikace snížily o 2 %, zejména v důsledku snížené politické podpory na některých trzích a slabšího prodeje tepelných čerpadel. Závěrem Mezinárodní energetická agentura uvádí, že současná roční míra investic do energetické účinnosti a elektrifikace se musí ztrojnásobit, aby se tempo zvyšování energetické účinnosti zdvojnásobilo.

(8) Mario Draghi ve své zprávě „Strategie konkurenceschopnosti pro Evropu“ připomněl, že Unie potřebuje ke splnění svých politických cílů obrovské finanční prostředky, které představují minimálně 750 až 800 miliard EUR dodatečných ročních investic, a že je třeba, aby veřejné finance EU byly účinně využívány ke stimulaci soukromých investic. V zájmu podpory mobilizace soukromých investic zpráva o budoucnosti evropské konkurenceschopnosti uvádí, že je třeba dokončit unii kapitálových trhů, zvýšit kapacitu financování bankovního sektoru, což by zahrnovalo oživení sekuritizace a posouzení stávající obezřetnostní regulace, a reformovat rozpočet EU, aby se zvýšilo jeho zaměření a účinnost a zlepšil se pákový efekt soukromých investic.

(9) Mobilizace investic do energetické účinnosti a získání dalšího soukromého financování prostřednictvím specializovaných politických a finančních opatření je skutečně zásadní k tomu, aby se členským státům pomohlo splnit cíle energetické účinnosti do roku 2030, dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 nákladově efektivním způsobem, usnadnit přechod na integrovaný energetický systém poskytující cenově dostupnou a čistou energii všem a snížit tlak na poptávku po energii, a tedy i na ceny energie, a zároveň zvýšit konkurenceschopnost a udržitelnost hospodářství EU a přispět ke snížení závislosti EU na dovozu energie.

([6]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Renovační vlna pro Evropu – ekologické budovy, nová pracovní místa, lepší životní úroveň“ COM(2020) 662 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52020DC0662.

([7]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ze dne 24. dubna 2024 o energetické náročnosti budov (Úř. věst. L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([8]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Plán REPowerEU“, COM(2022) 230 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483.

([9]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Plán ukončení dovozu ruské energie“, COM/2025/440 final/2, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0440R%2801%29&qid=1747125158211.

([10]) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o postupném ukončení dovozu ruského zemního plynu, zlepšení monitorování potenciálních energetických závislostí a o změně nařízení (EU) 2017/1938, COM/2025/828 final, 2025/0180(COD), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0828&qid=1750669110360.

([11]) Zpráva IEA, „Investice do světové energetiky 2025“, https://iea.blob.core.windows.net/assets/1c136349-1c31-4201-9ed7-1a7d532e4306/WorldEnergyInvestment2025.pdf.

(10) Článek 30 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti ((EU) 2023/1791) uznává, že je třeba zavést odpovídající finanční a technickou podporu pro opatření v oblasti energetické účinnosti a vypracovat cílená politická opatření umožňující mobilizaci soukromých investic do energetické účinnosti.

(11) Finanční instituce a účastníci trhu v oblasti energetické účinnosti, jako jsou společnosti poskytující energetické služby, energetická společenství, energetické společnosti a provozovatelé distribučních soustav, sítě dálkového vytápění a chlazení, realitní společnosti, poskytovatelé služeb v oblasti energetické účinnosti a technologie pro nulové čisté emise, by měli hrát klíčovou úlohu při mobilizaci soukromých investic do energetické účinnosti tím, že budou využívat ekonomické přínosy zlepšení energetické účinnosti v podobě úspor nákladů na energii, a tím umocní ekonomické opodstatnění energetické účinnosti.

(12) S cílem zvýšit účast finančních institucí a dále mobilizovat soukromé investice do energetické účinnosti vytvořila Komise v roce 2024 evropskou koalici pro financování energetické účinnosti (dále jen „koalice“), která sdružila členské státy EU, finanční instituce a příslušné zúčastněné strany jako zakládající členy za účelem určení konkrétních opatření ke zlepšení soukromého financování energetické účinnosti. Cílem koalice je vytvořit příznivé tržní prostředí pro investice do energetické účinnosti a zvýšit soukromé financování potřebné k podpoře dosažení cílů EU v oblasti energetiky a klimatu pro roky 2030 a 2050.

(13) Společná zpráva „Financování energetické účinnosti v Evropě – posouzení veřejných výdajů na energetickou účinnost a energetickou hospodárnost budov“ ([12]), v souladu s ustanoveními čl. 30 odst. 17 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti ((EU) 2023/1791) a čl. 9 odst. 8 přepracovaného znění směrnice o energetické náročnosti budov ((EU) 2024/1275), posuzuje současný stav a účinnost veřejné finanční podpory v Evropě pro získání dalších soukromých investic. Společná zpráva uvádí, že investice potřebné k dosažení cílů energetické účinnosti do roku 2030 činí 370 miliard EUR ročně v období 2021–2030 a že předpokládaná investiční mezera k dosažení cílů energetické účinnosti činí přibližně 170 miliard EUR ročně ([13]). Rozpočtové prostředky EU na energetickou účinnost se ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027 zvýšily o 62 % ve srovnání s obdobím 2014–2020 a o 491 % při zohlednění příspěvku z nástroje NextGenerationEU, a to z 26,5 na 156,6 miliardy EUR. Velká většina tohoto navýšení pochází z Nástroje pro oživení a odolnost. Společná zpráva dochází k závěru, že zdroje z veřejných rozpočtů EU a členských států na energetickou účinnost jsou zásadní, ačkoli tvoří pouze omezený podíl, který představuje přibližně 14,4 % investičních potřeb. Zpráva rovněž dochází k závěru, že by měl být plně a nadále využíván katalytický účinek veřejného financování, a to zvýšením účinnosti a účelnosti podpory z veřejných rozpočtů s cílem dosáhnout vyšších úspor energie a přilákat další soukromý kapitál.

(14) Vzhledem k omezené dostupnosti veřejných zdrojů by se jejich využití mělo soustředit na zvýšení podnikatelské perspektivy energetické účinnosti, a řešit tak selhání trhu, které brání mobilizaci soukromých investic do energetické účinnosti, a zároveň se zaměřit na poskytování podpory zranitelným skupinám s cílem řešit vysoké počáteční náklady. Omezená standardizace investic do energetické účinnosti navíc představuje zásadní překážku pro rozvoj specializovaných finančních nabídek a finančních nástrojů pro energetickou účinnost ve velkém měřítku, a proto se nedaří přilákat soukromé kapitálové investory a organizátory trhu. Proto je i nadále klíčové podporovat agregaci, podporu vývoje projektů a společné metodiky pro rozvoj, agregaci a oceňování investic do energetické účinnosti s cílem získat další soukromý kapitál.

(15) Jelikož domácnosti postižené energetickou chudobou nemají vlastní zdroje a mají omezený přístup ke komerčním úvěrům, čelí překážkám v přístupu k financování investic. Tyto domácnosti proto potřebují inovativní veřejné finanční nástroje kombinující různé formy financování, které mohou umožnit přístup k financím v podobě půjček s nulovým až nízkým úrokem, beznákladového financování založeného na výkonnosti, jako je například uzavírání smluv o energetických službách a financování z účtů, které domácnostem umožní získat přístup k předběžné finanční podpoře a splácet investice v závislosti na úsporách na účtech za energii, spolu s dalšími inovativními formami financování. Úlohu při sdružování soukromých investic do řešení v oblasti energetické účinnosti způsobem, který je přístupnější a cenově dostupnější pro občany, místní orgány, malé a střední podniky a zranitelné domácnosti, mohou rovněž hrát energetická společenství.

(16) Očekává se, že opatření na snížení účtů za energii a snížení energetické chudoby, jakož i opatření na podporu renovace energeticky nejnáročnějších budov a na řešení potřeb zranitelných spotřebitelů pozitivně přispějí k cíli Komise zvýšit nabídku cenově dostupného bydlení a přístup k němu.

([12]) Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě „Financování energetické účinnosti v Evropě: posouzení veřejných výdajů na energetickou účinnost a energetickou hospodárnost budov“, COM(2026)118.

([13]) Zpráva Mezinárodní energetické agentury o energetické účinnosti 2024, https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf; a Bruegel, How to finance the European Union's building decarbonisation plan (Jak financovat plán Evropské unie na dekarbonizaci budov), zdroj: PB 12 2024.pdf.

(17) Pokud jde konkrétně o stavebnictví, pozorovaná průměrná míra renovací v členských státech EU je v současné době příliš nízká (tj. nižší než 1 %) na to, aby zajistila včasnou dekarbonizaci fondu budov. Podpora vyšší míry renovace a zavádění energeticky účinných opatření v podnicích, mimo jiné prostřednictvím regulačních opatření, bude stimulovat účast soukromých investorů a tržních subjektů na rozvoji prosperujícího trhu s investicemi do energetické účinnosti.

(18) Rozšiřování soukromých investic do energetické účinnosti vyžaduje, aby byly uznány stávající rozdíly mezi trhy s energetickou účinností v jednotlivých členských státech, postupy financování a jejich regulačními a podpůrnými rámci. Vzhledem k tomu, že různé výzvy na vnitrostátní a regionální úrovni vyžadují různé politické přístupy, doplňují koalici zřízenou na úrovni Unie specializovaná vnitrostátní centra v členských státech. Cílem je, aby se každé centrum zaměřilo na konkrétní tržně orientovaný přístup k energetické účinnosti. Vnitrostátní centra koalice by měla podporovat zavádění finančních řešení na vnitrostátní úrovni tím, že budou sdružovat správné zúčastněné strany, včetně veřejných orgánů a finančních institucí, a poskytovat průběžnou technickou podporu orgánům členských států, aby jim pomohla rozvíjet řešení financování energetické účinnosti v souladu s jejich politickými cíli a ambicemi. Stejně tak by současné doporučení k uvolnění soukromých investic do energetické účinnosti mělo být přizpůsobeno konkrétním vnitrostátním trhům a způsobům financování.

(19) Na jaře 2024 svolala Komise evropskou panelovou diskusi občanů na téma energetické účinnosti, na které se sešlo 150 evropských občanů, aby diskutovali o výzvách a přínosech energetické účinnosti, které se jich nejvíce týkají. Jako výsledek svých jednání občané předložili seznam konkrétních doporučení, která by měla být využita v nadcházejících iniciativách Komise, přičemž ve svých doporučeních zdůraznili klíčovou úlohu podpory financování energetické účinnosti ([14]).

(20) Podle čl. 30 odst. 10 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti ((EU) 2023/1791) je Komise povinna poskytnout členským státům a účastníkům trhu pokyny, jak uvolnit soukromé investice do energetické účinnosti. Pokyny by měly členským státům a účastníkům trhu pomoci při rozvoji a realizaci jejich investic do energetické účinnosti, a to v různých programech Unie i mimo ně, a měly by navrhnout vhodné finanční mechanismy a inovativní finanční řešení s kombinací grantů, finančních nástrojů a podpory vývoje projektů s cílem rozšířit stávající iniciativy a využít programů Unie jako katalyzátoru k mobilizaci a aktivaci soukromého financování.

(21) Součástí tohoto doporučení je podrobná příloha s příklady specifických činností, opatření a pokynů pro provádění zavedením systémů financování, které mohou uvolnit soukromé investice do energetické účinnosti,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

Členské státy a účastníci trhu by měli:

1. **Vytvořit dlouhodobý rámec podpory veřejného financování energetické účinnosti,** který bude využívat zejména specializované finanční nástroje revolvingové povahy a veřejné záruky s cílem zlepšit přístup k financování a snížit rizika investic. Tento podpůrný rámec by měl být základem pro rozvoj úvěrových produktů v oblasti energetické účinnosti a soukromých systémů financování a měl by být založen na předvídatelném regulačním rámci pro energetickou účinnost, který zajistí dlouhodobou stabilitu politik a posílí důvěru investorů. Rámec by měl rovněž využívat regulačních a daňových pobídek ke stimulaci zvýšení energetické účinnosti a investic.

2. **Zřídit nebo posílit vnitrostátní fond pro energetickou účinnost nebo obdobný nástroj** na celostátní nebo regionální úrovni jako specializovaný nástroj pro usnadnění přístupu k režimům veřejné finanční podpory pro energetickou účinnost sdružující různé finanční toky a finanční nástroje do jedné organizační struktury. Takový nástroj by měl zefektivnit přístup k financím, soustředit silnou nabídku investičních projektů v oblasti energetické účinnosti a umožnit sloučení více zdrojů veřejného a soukromého financování v rámci jediné operace. Takový nástroj by mohl mimo jiné využívat cílené programy financování, veřejné záruky, finanční nástroje, podporu technické pomoci, sdružování úvěrů pro účely sekuritizace a režimy forfeitingu a factoringu a přispět ke zjednodušení procesů, pravidel a metodik souvisejících s energetickou účinností a ke zlepšení viditelnosti systémů finanční podpory i finančních pobídek pro energetickou účinnost a povědomí o nich. Členské státy by dále měly:

   — posoudit stav systémů financování energetické účinnosti ve své zemi a

   — určit kapitalizaci vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost, který se zřizuje nebo posiluje.

([14]) Závěrečná doporučení, evropská panelová diskuse občanů na téma energetické účinnosti, https://citizens.ec.europa.eu/document/download/52a3608d-662c-4b0e-b463-684a9dbef302_en?filename=Final%20recommendations%20European%20Citizens%60%20Panel%20on%20Energy%20Efficiency.pdf.

3. **Rozšířit dlouhodobé finanční nástroje a řešení založená na kombinovaném financování.** Členské státy by měly přezkoumat stávající vnitrostátní rámec financování s cílem zavést a využívat řešení založená na kombinovaném financování, jež kombinují úvěry s nízkou až nulovou úrokovou sazbou a veřejné záruky do jedné operace s různými druhy grantů – subvencemi úrokových sazeb a poplatků za záruky, kapitálovými subvencemi, granty na technickou pomoc, které mohou společně podpořit rozvoj nabídek soukromého financování, finančních produktů a inovativních finančních nástrojů. Členské státy by dále měly:

   — upravit kombinovanou grantovou podporu tak, aby se snížilo riziko a překážky přístupu k financování,

   — využít povahy revolvingových fondů u finančních nástrojů pro energetickou účinnost v kombinaci s grantovou složkou,

   — podporovat rozvoj specifických finančních nástrojů pro energetickou účinnost a

   — maximalizovat využívání fondů a programů z rozpočtu EU k zavádění finančních nástrojů ve velkém měřítku.

4. **Zavést nástroje na podporu vývoje projektů a podpořit rozvoj „agregátorů" projektů v oblasti energetické účinnosti.** Patří sem jednotná kontaktní místa, která pomáhají občanům a podnikům při vývoji a agregaci investičních projektů v oblasti energetické účinnosti, zaštiťující společnosti poskytující energetické služby, energetická společenství, nástroje na podporu vývoje projektů a další zhotovitelé projektů. Agregátoři by měli být podporováni, aby dosáhli kritické velikosti, s cílem vytvořit rozsáhlou nabídku financovatelných investic. Členské státy se vyzývají, aby využívaly podporu EU, například prostřednictvím nástroje evropské energetické pomoci na místní úrovni (ELENA), k vytvoření vnitrostátních nebo regionálních nástrojů technické pomoci a pomoci při rozvoji projektů.

5. **Aktivně se zapojit do evropské koalice pro financování energetické účinnosti s cílem podpořit užší a účinnou spolupráci s finančními institucemi.** To zahrnuje rozvoj jejích vnitrostátních center a stanovení jejich mandátů a pracovních programů. Členské státy by dále měly:

   — navázat partnerství, která pomohou komerčním bankám lépe využívat vedlejší finanční přínosy investic do energetické účinnosti a

   — podporovat finanční instituce a usilovat o to, aby nabízely zákaznicky příznivé možnosti financování energetické účinnosti.

6. **Co nejlépe využívat daňové pobídky k mobilizaci soukromých investic do energetické účinnosti**. Klíčovou prioritou by mělo být odstranění daňových opatření a subvencí, které odrazují od investic do zvyšování energetické účinnosti, například těch, které uzamykají technologie založené na fosilních palivech a energeticky neúčinné technologie, a zamezení daňovým opatřením, která svými vyššími daňovými poplatky cílí na vedlejší ekonomické přínosy zvýšení energetické účinnosti. Členské státy by dále měly zavést pozitivní daňové pobídky a daňová opatření k mobilizaci investic do energetické účinnosti.

7. **Podpořit rozvoj a využívání úvěrových produktů v oblasti energetické účinnosti a soukromého financování prostřednictvím úvěrových smluv.** Patří sem hypoteční úvěry na energetickou účinnost a půjčky na renovaci, včetně využívání veřejných záruk, dalších opatření na snižování rizik, daňových pobídek, posílení úlohy maloobchodního bankovního sektoru a ocenění úspor energie při posuzování úvěruschopnosti. V souladu s přepracovaným zněním směrnice o energetické účinnosti (EU/2023/1791) by se mělo zajistit, aby finanční instituce nabízely úvěrové produkty v oblasti energetické účinnosti v širokém měřítku a nediskriminačním způsobem – což znamená, že je budou podporovat oproti tradičním finančním produktům, pokud to odpovídá nejlepším zájmům potenciálních zákazníků – a aby byly viditelné a dostupné spotřebitelům, a to i prostřednictvím podpory ze strany třetích stran a veřejných orgánů. Členské státy by dále měly:

   — umožnit sdružením spoluvlastníků vzít si společně půjčky na financování investic do energetické účinnosti a

   — poskytovat technickou pomoc a poradenství finančním institucím při budování potřebných kapacit svých úvěrových oddělení, aby mohly nabízet úvěrové produkty zaměřené na energetickou účinnost.

   Účastníci trhu by měli:

   — vyvíjet úvěrové produkty v oblasti energetické účinnosti a uvádět je na trh a

   — poskytovat zákaznicky přívětivá řešení financování a půjček v oblasti energetické účinnosti v souladu s článkem 30 směrnice o energetické účinnosti.

8. **Umožnit vytvoření potřebného regulačního rámce a podpořit rozvoj inovativních systémů financování.** Měly by být vytvořeny systémy, jako jsou financování z daní a financování z účtů, které by příslušným veřejným orgánům umožnily využívat daně a jiné poplatky jako nástroje pro splácení dluhu, a to zapojením energetických podniků a distributorů do financování opatření v oblasti energetické účinnosti a umožněním splácení dluhu prostřednictvím účtů za energii, jakož i umožněním toho, aby byl dluh vázán na nemovitost a převáděn spolu s vlastnictvím nemovitosti. Členské státy by měly zejména:

— posoudit, zda vnitrostátní rámec umožňuje rozvoj systémů financování z daní a z účtů,

— stanovit právo energetických společností poskytovat financování energetické účinnosti,

— stanovit postupy pro zajištění splátek prostřednictvím daní z nemovitostí a pro převod dluhu spolu s vlastnictvím,

— zajistit dostatečné peněžní toky v prováděcích subjektech (např. podnicích veřejné služby, společnostech poskytujících energetické služby) a/nebo zřídit národní nebo místní garanční a podpůrné fondy pro dosažení potřebného rozsahu.

Účastníci trhu by měli:

— rozvíjet systémy financování energetické účinnosti z účtů a uvádět je na trh, a to podporou spolupráce mezi energetickými společnostmi a společnostmi poskytujícími energetické služby.

9. **Odstranit překážky a rozšířit financování energetické účinnosti prostřednictvím smluv o službách a podpořit trh s energetickými službami.** Příkladem je podpora zvýšení energetické účinnosti cestou provozních výdajů (OPEX), odstranění administrativních překážek a překážek rozvoje trhu společností poskytujících energetické služby, využití nástrojů založených na výkonnosti, jako jsou smlouvy o energetických službách a další inovativní řešení v oblasti energetických služeb. Členské státy a účastníci trhu by měli:

— využívat podporu z veřejných rozpočtů EU a členských států k rozvoji trhu společností poskytujících energetické služby usnadněním financování společností poskytujících energetické služby a specializovaných nástrojů pro energetickou účinnost,

— podporovat úlohu společností poskytujících energetické služby a nových způsobů uzavírání smluv, mezi něž patří model „energetická účinnost jako služba“ a smlouvy o energetických službách, jako pilíře vnitrostátní politiky energetické účinnosti,

— podporovat aktualizaci legislativních rámců a veřejných výběrových řízení s cílem výslovně uznat a usnadnit financování společností poskytujících energetické služby a uzavírání smluv o energetických službách a

— podporovat zavádění pokročilé měřicí infrastruktury, která dokáže automaticky monitorovat toky a úspory energie.

Účastníci trhu by měli:

— využívat veřejnou podporu a jednotný trh EU k posílení dynamického trhu s energetickou účinností jako službou, a to i přes vnitřní hranice EU, a

— rozvíjet partnerství mezi poskytovateli technologií, distributory energie, společnostmi poskytujícími energetické služby a finančními institucemi.

10. **Zavést dlouhodobé veřejné záruky a další nástroje pro snížení rizika, které mohou zlepšit přístup k soukromému financování energetické účinnosti.** Ty jsou klíčové pro zlepšení podnikatelské perspektivy energetické účinnosti tím, že snižují celkové investiční riziko, poskytují podporu zvýšení úvěruschopnosti s cílem zvýšit přístup k financování pro specifické trhy a segmenty obyvatelstva a zaštiťují konkurenceschopnější úrokové sazby. Kromě toho by měly členské státy identifikovat rizika specifická pro jednotlivé země a obtíže v přístupu k financování pro účastníky trhu.

11. **Podpořit možnosti refinancování a napomoci rozvoji sekundárního trhu s energetickou účinností** ve spolupráci se soukromými finančními institucemi. Tyto nástroje by mohly podpořit režimy forfeitingu a factoringu pro smlouvy o energetických službách uzavřené se společnostmi poskytujícími energetické služby, sdružovat pohledávky související s energetickou účinností od různých poskytovatelů půjček pro účely sekuritizace a usnadňovat vytváření zaštiťujících společností poskytujících energetické služby nebo podobných struktur, které bude vystupovat jako prostředník mezi společnostmi poskytujícími energetické služby a institucionálními investory. Kromě toho by členské státy a účastníci trhu měli:

— prosazovat rozvoj trhu se zelenými dluhopisy ve svém vnitrostátním kontextu a

— navázat a posílit specializovaný dialog s finančními institucemi o rozvoji sekundárního trhu s energetickou účinností a

— podporovat zavedení specializovaných nástrojů pro refinancování energetické účinnosti.

12. **Zlepšit sběr dat o energetické účinnosti.** Patří sem data o finanční výkonnosti investic do energetické účinnosti a data na podporu opatření pro monitorování a ověřování úspor energie. Členské státy a účastníci trhu by měli podpořit vypracování, harmonizaci, standardizaci a zjednodušení metodik hodnocení projektů, včetně oceňování neenergetických přínosů a opatření pro monitorování a ověřování úspor energie, což je klíčové pro zvýšení důvěry a jistoty investorů, a zajistit peněžní hodnotu úspor energie jako obchodovatelné komodity.

Při provádění tohoto doporučení by členské státy a účastníci trhu měli náležitě zohlednit přílohu tohoto doporučení, která obsahuje podrobné pokyny ke konkrétním politickým a finančním opatřením pro mobilizaci soukromých investic do energetické účinnosti, včetně konkrétních doporučených opatření, odůvodnění a příkladů úspěšného využití.

V Bruselu dne 10. března 2026.

Za Komisi
Dan JØRGENSEN
člen Komise

PŘÍLOHA

1. **ÚVOD**

Tato příloha doporučení Komise o uvolnění soukromých investic do energetické účinnosti (dále jen „doporučení“) obsahuje podrobnosti o konkrétních politických a finančních opatřeních pro mobilizaci soukromých investic do energetické účinnosti. Uvádí klíčové kroky a příklady úspěšných případů s cílem podpořit členské státy při zavádění konkrétních opatření a systémů financování.

Tato opatření jsou strukturována do dvou oddílů podle dvou vzájemně propojených faktorů pro uvolnění soukromých investic:

1) aktivace a agregace poptávky po investicích do energetické účinnosti;

2) zlepšení nabídky financování energetické účinnosti, snížení rizika investic a možnosti refinancování.

První oddíl se týká doporučení 2 až 6 hlavního textu, zatímco druhý oddíl se týká doporučení 7 až 12. **První doporučení** týkající se vytvoření dlouhodobého rámce podpory veřejného financování energetické účinnosti je předpokladem pro rozvoj dalších opatření, která mohou dále mobilizovat soukromé investice a celkově podpořit obchodní plány v oblasti energetické účinnosti.

Vzhledem k existujícím rozdílům v regulaci a řízení mezi členskými státy a k jejich odlišným postupům financování energetické účinnosti a rozvoje soukromých nabídek financování energetické účinnosti bude třeba doporučení v této příloze přizpůsobit specifickému vnitrostátnímu a regionálnímu rámci energetické účinnosti a řízení v každém členském státě.

Za účelem vypracování doporučení a v rámci související společné zprávy o financování energetické účinnosti v Evropě – hodnocení veřejných výdajů na energetickou účinnost – Komise s podporou vnitrostátních orgánů ve 27 členských státech EU identifikovala a posoudila více než 400 veřejných finančních programů na podporu investic do energetické účinnosti, včetně programů spolufinancovaných EU ([1]). Podle společné zprávy využívají členské státy na podporu energetické účinnosti převážně nevratné formy systémů financování. Alternativní řešení zaměřená na vratné formy systémů financování schopná lépe přilákat soukromé investice jsou méně častá. Společná zpráva uvádí, že roční investice potřebné k dosažení cílů energetické účinnosti do roku 2030 činí 370 miliard EUR ročně v období 2021–2030 a že předpokládaná investiční mezera k dosažení cílů energetické účinnosti činí přibližně 170 miliard EUR ročně. To musí souviset s tím, že rozpočtové prostředky EU na energetickou účinnost se ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027 ve srovnání s obdobím 2014–2020 zvýšily o 491 %, tj. z 26,5 miliardy EUR na 156,6 miliardy EUR, přičemž velká většina tohoto zvýšení pochází z Nástroje pro oživení a odolnost („RRF“). Zpráva dochází k závěru, že zdroje z veřejných rozpočtů EU a členských států na energetickou účinnost jsou zásadní, ale mohou pokrýt pouze omezený podíl (14,4 %) investiční mezery. Proto by měl být maximálně využit katalytický účinek veřejného financování, a to zvýšením jeho účinnosti a účelnosti s cílem dosáhnout vyšších úspor energie a přilákat další soukromý kapitál.

2. **AKTIVACE A AGREGACE POPTÁVKY PO INVESTICÍCH DO ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI**

Aktivace a agregace investiční poptávky je klíčovým krokem k mobilizaci soukromého financování investic do energetické účinnosti. Pro zvýšení atraktivity těchto nástrojů pro soukromé investory je proto třeba vypracovat robustní investiční plány a stimulovat poptávku po energetické účinnosti. Při aktivaci a agregaci poptávky po investicích do energetické účinnosti hrají klíčovou úlohu členské státy. Následující kapitola se týká doporučení 2 až 6 hlavního textu.

2.1. **Doporučení 2: Zřízení nebo posílení vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost nebo obdobných nástrojů**

Klíčem k podpoře provádění opatření v oblasti energetické účinnosti a k dosažení příspěvků členských států k cílům EU v oblasti energetické účinnosti do roku 2030 je sdružení různých finančních toků a technické a finanční pomoci v rámci vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost nebo obdobného nástroje, jako jsou národní podpůrné banky. Takový fond může pomoci posílit koordinaci na vnitrostátní úrovni a centralizovanou finanční podporu, shromáždit odborné znalosti v oblasti financování energetické účinnosti a usnadnit kombinování různých systémů financování a zdrojů veřejné finanční podpory a lépe agregovat investiční plány sjednocením pravidel způsobilosti, monitorování a ověřování.

([1]) Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě „Financování energetické účinnosti v Evropě: posouzení veřejných výdajů na energetickou účinnost a energetickou hospodárnost budov“, COM(2026)118.

Úloha vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost při přispívání k cílům EU v oblasti energetické účinnosti je stanovena v článku 30 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti ([2]). Článek 30 směrnice o energetické účinnosti rovněž stanoví možnost splnit některé požadavky na energetickou účinnost prostřednictvím finančního příspěvku do vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost ([3]).

V roce 2024 mělo 16 z 27 členských států zřízený vnitrostátní fond pro energetickou účinnost nebo podobný subjekt ([4]). Tyto vnitrostátní finanční nástroje se však značně liší, pokud jde o objem financování a typ poskytované finanční podpory, přičemž mnohé z nich se zdají být neaktivní nebo nedostatečně využívané.

Klíčovým krokem ke zlepšení vnitrostátního finančního rámce a uvolnění soukromých investic do energetické účinnosti je zřízení nebo obnovení činnosti vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost nebo podobného fondu. Takový specializovaný subjekt může posílit koordinaci a agregaci finančních nástrojů a mechanismů tím, že bude sdružovat veřejné zdroje a zavádět kombinovaná řešení v oblasti financování, která budou využívat pákového efektu kombinace grantů a půjček pro konkrétní investice. Kromě toho může takový fond díky soustředění technických a finančních odborných znalostí poskytovat technickou podporu pro rozsáhlé projekty v oblasti energetické účinnosti a pilotovat inovativní řešení financování energetické účinnosti.

Jednou z klíčových překážek při zavádění kombinovaného financování energetické účinnosti je nedostatečná koordinace mezi grantovými programy a finančními nástroji, jako jsou výhodné půjčky, veřejné záruky nebo jiná řešení snižující riziko. Granty často vytlačují jiné finanční nástroje, zejména pokud nejsou jasně vymezeny hranice mezi nevratnými a vratnými podpůrnými mechanismy. Sdružení zdrojů a odborných znalostí do jednoho nového nebo již existujícího subjektu na vnitrostátní úrovni může umožnit lepší koordinaci mezi různými finančními toky, mimo jiné sjednocením pravidel a postupů pro posuzování způsobilosti opatření a monitorování a ověřování dosažených úspor energie. V mnoha případech může zlepšení a zjednodušení vnitrostátních rámců podpory pro investice do energetické účinnosti snížit transakční náklady, zvýšit transparentnost a zajistit dlouhodobý přehled pro zúčastněné strany v odvětví a finanční instituce na vnitrostátním trhu s energetickou účinností, čímž se zvýší přitažlivost podnikatelských záměrů v oblasti energetické účinnosti.

Sdružením odborných znalostí v oblasti financování energetické účinnosti do vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost lze navíc zvýšit koordinaci při shromažďování údajů o investicích do energetické účinnosti a spolupráci se soukromými finančními institucemi. Může také poskytovat cílenou zpětnou vazbu tvůrcům vnitrostátních a evropských politik ohledně zvýšení investic do energetické účinnosti. Koordinační a informační úloha vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost jde ruku v ruce s podporou partnerství na národní úrovni mezi veřejnými orgány, finančními institucemi a odvětvím energetické účinnosti s cílem lépe koordinovat veřejné pobídky a podpůrné programy se soukromými finančními řešeními. Taková partnerství mohou probíhat také v rámci vnitrostátních center zřízených v rámci evropské koalice pro financování energetické účinnosti ([5]).

Klíčovými opatřeními na podporu agregace finančních toků a odborných znalostí v oblasti financování energetické účinnosti v této souvislosti jsou:

— **Posouzení stavu systémů financování energetické účinnosti** v dané zemi, aby se zjistilo, zda větší agregace finančních zdrojů a koordinace veřejné finanční podpory může snížit transakční náklady a zároveň zvýšit atraktivitu a viditelnost investic do energetické účinnosti pro soukromé investory.

([2]) Vnitrostátní fond pro energetickou účinnost, jak je stanoven v čl. 30 odst. 12 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti, je definován jako subjekt podporující vnitrostátní provádění opatření týkajících se energetické účinnosti a plnění vnitrostátního příspěvku k cílům EU v oblasti energetické účinnosti do roku 2030.

([3]) Další informace o tom, jak mohou členské státy využít možnosti finančního příspěvku, naleznete v doporučení Komise ze dne 12. prosince 2023 k provedení článku 30 směrnice (EU) 2023/1791 o energetické účinnosti týkajícího se vnitrostátních fondů pro energetickou účinnost, financování a technické pomoci (přepracované znění směrnice o energetické účinnosti) (Úř. věst. C, C/2023/1553, 19.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj), (C/2023/1553), které obsahuje další podrobnosti o možnostech politiky, jak zřídit vnitrostátní fondy pro energetickou účinnost, a o možnostech týkajících se finančního příspěvku do vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost za účelem splnění části povinností v oblasti energetické účinnosti.

([4]) Mezi šestnáct členských států, které zřídily vnitrostátní fond pro energetickou účinnost nebo podobný subjekt, patří Bulharsko, Česko, Německo, Španělsko, Chorvatsko, Itálie, Irsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Malta, Nizozemsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko.

([5]) Evropská koalice pro financování energetické účinnosti je iniciativa Komise, která sdružila členské státy EU, finanční instituce a příslušné zúčastněné strany za účelem určení konkrétních opatření ke zlepšení soukromého financování energetické účinnosti. Další informace viz: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en.

— **Zřízení vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost nebo podobného fondu nebo posílení stávajícího subjektu**. Fond by měl mít jasný mandát k mobilizaci financování energetické účinnosti v různých odvětvích, včetně renovace stávajícího fondu budov a přestavby budov na energeticky účinné projekty bydlení. Toho lze dosáhnout vytvořením specializované struktury se zvláštním mandátem pro mobilizaci investic do energetické účinnosti, a to v rámci stávajících orgánů podporujících kapitálové investice nebo mimo ně, pro řízení veřejné finanční podpory energetické účinnosti ze strany EU a členských států. Členské státy by měly zajistit, aby tato struktura byla vybavena odborníky potřebnými k účinnému plnění jejího mandátu.

— **Určení kapitálové vybavenosti vnitrostátního fondu pro energetickou účinnosta** jeho pověření financováním dlouhodobých vnitrostátních programů energetické účinnosti; vývojem kombinovaných řešení v oblasti financování a poskytováním technické pomoci při financování energetické účinnosti. Fond může být kapitálově vybaven různými způsoby, včetně veřejných rozpočtů a programů veřejné podpory EU / členských států; pohledávek z dlouhodobých finančních nástrojů pro energetickou účinnost; příjmů z aukcí certifikátů úspor energie v rámci vnitrostátních systémů povinného zvyšování energetické účinnosti; emisních povolenek v rámci systému EU pro obchodování s emisemi; obchodování s bílými certifikáty nebo využití soukromého financování na kapitálových trzích, například převodem pohledávek z úspor energie na institucionální investory působící na sekundárním trhu.

— **Posílení úlohy vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost nebo podobného subjektu** při poskytování technické pomoci pro rozsáhlé investiční projekty; sběru údajů; posuzování vývoje trhu s energetickou účinností a investic a poskytování odborného poradenství v oblasti finančních nástrojů, inovativních řešení financování a politiky, a to i prostřednictvím vnitrostátních center evropské koalice pro financování energetické účinnosti.

Úspěšnými příklady vnitrostátních fondů pro energetickou účinnost jsou ALTUM ([6]) v Lotyšsku, který sdružuje podporu financování energetické účinnosti a odborné znalosti v rámci stávajícího vnitrostátního nástroje, a španělský vnitrostátní fond pro energetickou účinnost ([7]), který byl zřízen za účelem plnění vnitrostátních závazků v oblasti úspor energie a který nyní rozšiřuje své činnosti.

2.2. **Doporučení 3: Rozšíření dlouhodobých finančních nástrojů a kombinovaných řešení financování**

V rámci zprávy o financování energetické účinnosti v Evropě Komise provedla průzkum úrovně financování energetické účinnosti ve 27 členských státech EU a posoudila stávající systémy financování energetické účinnosti, a to jak financované z prostředků EU, tak z vnitrostátních zdrojů. Ze 426 systémů financování energetické účinnosti identifikovaných ve 27 členských státech EU v období 2014–2024 jich pouze 25 % využívalo finanční nástroje, včetně kombinované finanční podpory využívající granty a půjčky v rámci jediné operace. Zbývajících 75 % tvořily nevratné systémy, jako jsou granty a daňová zvýhodnění. Pouze v několika členských státech představovaly finanční nástroje a kombinovaná řešení financování více než 30 % veřejné finanční podpory energetické účinnosti.

Ačkoli systémy založené na grantech, daňových zvýhodněních a jiných formách nevratných subvencí nemusí nutně bránit mobilizaci soukromých investic, často mají nižší pákový efekt a vyšší míru intenzity dotací ve srovnání s finančními nástroji a řešeními kombinovaného financování. To může vést k vytěsnění soukromého kapitálu z financování energetické účinnosti. Programy grantů a subvencí, které jsou do značné míry závislé na fiskální kapacitě členských států a příspěvcích z rozpočtu EU, mohou navíc vést k tomu, že se programy opakovaně zastavují a znovu spouštějí, což brání rozvoji prosperujícího trhu s energetickou účinností. V porovnání s finančními nástroji a kombinovanými řešeními financování navíc programy založené na grantech a daňových zvýhodněních nevyužívají pákový efekt kapitálových trhů a účasti soukromých investorů, ale často se spoléhají výhradně na soukromé spolufinancování z vlastních zdrojů a úspor příjemců

([6]) ALTUM, lotyšská státem vlastněná společnost, poskytuje společnostem a domácnostem přístup k finančním zdrojům prostřednictvím úvěrů, záruk a investic do fondů rizikového kapitálu. Finanční prostředky na provádění programů státní podpory zahrnují jak prostředky EU a vnitrostátní veřejné prostředky, tak i prostředky získané společností ALTUM od mezinárodních institucí a na kapitálových trzích. ALTUM hraje klíčovou úlohu při podpoře investic do energetické účinnosti, neboť sdružuje finanční podporu pro soukromé osoby a podniky, která řeší energetickou účinnost jak v budovách, tak v průmyslu, a to kombinovanou podporou tvořenou grantovými programy, zvýhodněnými půjčkami, veřejnými zárukami a technickou pomocí. Další informace viz: https://www.altum.lv/en/.

([7]) Španělský vnitrostátní fond pro energetickou účinnost (FNEE) financuje vnitrostátní iniciativy v oblasti energetické účinnosti v souladu s článkem 30 směrnice o energetické účinnosti. FNEE byl založen v roce 2014 a z pověření ministerstva pro ekologickou transformaci a demografické výzvy ho řídí Institut pro diverzifikaci a úspory energie (IDAE). FNEE poskytuje ekonomickou a finanční podporu, technickou pomoc, odbornou přípravu a informace s cílem zvýšit energetickou účinnost v různých odvětvích a přispět k dosažení vnitrostátního cíle v oblasti úspor energie podle článku 8 směrnice o energetické účinnosti. FNEE je součástí španělského vnitrostátního systému povinného zvyšování energetické účinnosti, v jehož rámci jsou povinným stranám (společnostem obchodujícím s plynem a elektřinou, velkoobchodním provozovatelům ropných produktů a velkoobchodním provozovatelům zkapalněných ropných plynů) přidělovány roční vnitrostátní povinné úspory energie. Pro splnění těchto povinností musí povinné strany do fondu FNEE každoročně odvádět minimální finanční příspěvek. Zbývající část povinností lze splnit dobrovolným nákupem certifikátů úspor energie nebo dodatečným finančním příspěvkem do fondu. Další informace viz: https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/fondo-nacional-de-eficiencia-energetica.

grantů. Nevratná forma financování paradoxně vytváří překážku přístupu pro ty, kteří nemají dostatek vlastních zdrojů na pokrytí požadovaného spolufinancování, nebo v případě programů daňových zvýhodnění nemají dostatečně vysoké zdanitelné příjmy, aby mohli program využít. To může mít regresivní dopady na fiskální politiku, kdy se přístup k veřejným subvencím zvyšuje se zdanitelným příjmem.

Investicím do energetické účinnosti zároveň často brání vysoké riziko a obtížný přístup k financování. K tomu může dojít u určitých segmentů trhu, jako jsou nízkopříjmové domácnosti, vícebytové budovy nebo malé a střední podniky, nebo při ambicióznějších investicích do úspor energie či zavádění nových technologií. Využití grantové podpory v kombinaci s úvěry a dalšími opatřeními na snížení rizika, jako jsou veřejné záruky, může snížit související rizika.

Proto by členské státy měly v zájmu přilákání většího množství soukromého kapitálu do energetické účinnosti a zároveň zajištění širokého přístupu k dlouhodobé finanční podpoře **ve velkém měřítku zavádět finanční nástroje, zejména rozsáhlé systémy kombinovaného financování, které kombinují granty a finanční nástroje, včetně půjček a veřejných záruk**. Toho lze dosáhnout vytvořením dlouhodobých vnitrostátních finančních nástrojů pro energetickou účinnost, které poskytnou dlouhodobé možnosti financování, včetně zavedení revolvingových fondů a přizpůsobení grantové podpory potřebám cílových příjemců.

Vytvoření dlouhodobých finančních nástrojů v širokém měřítku rovněž umožní spolupráci s účastníky trhu – finančními institucemi, společnostmi poskytujícími energetické služby, třetími stranami poskytujícími financování a zhotoviteli projektů – a poskytne stabilní a dlouhodobý výhled pro maximalizaci kombinace veřejných a soukromých příspěvků. Tyto nástroje by měly být k dispozici pro různá odvětví a mohou fungovat jako revolvingové fondy, pravidelně refinancované z veřejných prostředků.

Tyto nástroje by měly být rovněž kombinovány se specializovanou podporou technické pomoci s cílem vyvinout specifické finanční nástroje pro energetickou účinnost, které by podpořily účast soukromých finančních institucí a společností poskytujících energetické služby, a s inovativními řešeními financování, jako jsou smlouvy o energetických službách a energetická účinnost jako služba.

Pro účinné rozšíření finančních nástrojů pro energetickou účinnost by měly být vratné a výhodné půjčky a veřejné záruky kombinovány s účelovou grantovou podporou, přizpůsobenou konkrétním kritériím, jako je rozsah zlepšení energetické účinnosti, cílový segment obyvatelstva nebo typ aktiva, který je předmětem řešení (např. energeticky nejnáročnější budovy a renovace vícebytových budov). Prioritou by mělo být zavedení kombinovaných řešení financování, která by využívala pákový efekt veřejných subvencí k zajištění přístupu k financování a snížení rizika u ambicióznějších investic. Vnitrostátní fondy pro energetickou účinnost nebo podobné subjekty mají dobré předpoklady pro zavedení takových dlouhodobých finančních nástrojů, které kombinují půjčky nebo záruky s grantovými složkami do jediné operace v oblasti energetické účinnosti.

Například v rámci fondů politiky soudržnosti vyvinuly Komise a poradní platforma fi-comppass Evropské investiční banky ([8]) osvědčený model finančního nástroje pro energetickou účinnost s grantovou složkou, kdy subjekt provádějící finanční nástroj poskytuje jak úvěrovou, tak grantovou složku finančního nástroje.

Jednou z klíčových přidaných hodnot finančních nástrojů kombinujících půjčky, záruky, granty a technickou pomoc je jejich potenciál revolvingového fondu a dlouhodobá perspektiva. Rozšíření využívání těchto finančních nástrojů zajišťuje stabilitu a předvídatelnost, které podporují rozvoj prosperujícího trhu s energetickou účinností. To umožňuje finančnímu orgánu, který spravuje finanční nástroje, reinvestovat vratnou částku – po odečtení grantové podpory a dalších opatření na snížení rizika – do nových investic do energetické účinnosti. Přestože veřejný fond, který poskytuje prostředky finančním nástrojům, bude vyžadovat pravidelnou rekapitalizaci, může průběžně reinvestovat do nových opatření v oblasti energetické účinnosti, což z revolvingových fondů činí slibný model pro mobilizaci soukromých investic.

V této souvislosti mezi klíčová opatření na podporu zavádění finančních nástrojů a kombinovaných řešení financování energetické účinnosti patří:

Výrazné rozšíření využívání veřejných finančních nástrojů k financování investic do energetické účinnosti v rámci vnitrostátního finančního rámce a vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost nebo obdobného nástroje, aby se zajistila dlouhodobá investiční perspektiva pro vnitrostátní hodnotový řetězec energetické účinnosti a potenciální příjemce.

([8]) Model platformy fi-compass pro finanční nástroj pro energetickou účinnost s grantovou složkou (květen 2022): https://www.fi-compass.eu/library/how-to/model-financial-instrument-grant-component-support-energy-efficiency.

Zavedení kombinovaných řešení financování propojujících půjčky, veřejné záruky a granty v rámci jediné operace. Snížení překážek v přístupu k finanční podpoře energetické účinnosti, a to buď zavedením finančních nástrojů s grantovou složkou, nebo umožněním kombinace různých finančních toků poskytujících úvěry, veřejné záruky a grantovou podporu na stejné investice do energetické účinnosti.

Přizpůsobení kombinované grantové podpory s cílem snížit riziko a překážky v přístupu k financování na základě faktorů, jako je výše příjmu domácnosti, hodnota cílových aktiv nebo velikost investice. Kombinovanou grantovou podporu lze například zvýšit pro investice zaměřené na nízkopříjmové a zranitelné domácnosti, energeticky nejnáročnější budovy, mikropodniky a malé a střední podniky nebo investice do rozsáhlých energetických renovací energeticky nejnáročnějších budov nebo pro rozsáhlé investiční programy v oblasti energetické účinnosti vedoucí k významným úsporám energie.

Pákové využití povahy revolvingových fondů u finančních nástrojů pro energetickou účinnost v kombinaci s grantovou složkou. Poskytnutí počáteční veřejné kapitálové injekce a umožnění financujícímu orgánu reinvestovat splátky do dalších opatření v oblasti energetické účinnosti s nízkými až nulovými dalšími náklady pro veřejný rozpočet, a to díky dlouhodobé perspektivě finančního nástroje.

Podpora rozvoje specifických finančních nástrojů pro energetickou účinnost, využití spolupráce mezi trhem poskytovatelů energetických služeb, finančními institucemi a vlastníky velkých aktiv, jako jsou veřejné orgány, veřejné podniky, včetně poskytovatelů veřejného bydlení, a velké realitní společnosti.

Přezkoumání stávajícího vnitrostátního finančního rámce a umožnění zkombinování grantů, půjček a veřejných záruk z různých zdrojů financování do jedné investice do energetické účinnosti. Tím se odstraní stávající překážky financování, jako je existence různých pravidel způsobilosti a plateb a omezená vnitřní koordinace při zavádění programů podpory pro financování energetické účinnosti.

Maximalizace využívání fondů a programů z rozpočtu EU k zavádění finančních nástrojů ve velkém měřítku. Zvážení využití Sociálního klimatického fondu a vnitrostátních příjmů ze systému EU pro obchodování s emisemi (stávajícího ETS1 i připravovaného ETS2) k tomuto účelu.

2.3. **Doporučení 4: Zavedení nástrojů na podporu vývoje projektů a podpora rozvoje „agregátorů“ projektů v oblasti energetické účinnosti**

Klíčovou překážkou pro přilákání soukromých kapitálových investic do energetické účinnosti je často omezená atraktivita investičního plánu. Relativně malý objem a roztříštěnost investic do energetické účinnosti je činí složitějšími a méně atraktivními pro soukromé investory ve srovnání s jinými investicemi.

Pro přilákání dalších soukromých kapitálových investic je nezbytné řešit investiční poptávku a zlepšit kvalitu investiční nabídky v oblasti energetické účinnosti. Členské státy by měly podporovat zavádění i) technické pomoci při koncipování finančních nástrojů, které slouží k agregaci malých projektů v oblasti energetické účinnosti a energetických renovací, a ii) specializované podpory vývoje projektů na pomoc vlastníkům aktiv, místním orgánům, veřejným společnostem, komerčním nemovitostem a podnikům při navrhování rozsáhlých investičních projektů.

Centralizace podpory technické pomoci má významný potenciál pro agregaci investic do energetické účinnosti a standardizaci sběru specifických dat o jejich energetické a finanční výkonnosti. To může zvýšit atraktivitu projektů v oblasti energetické účinnosti pro soukromé investory a také by to podpořilo refinancování a sekuritizaci na sekundárním trhu.

Pověst nástrojů na vývoj projektů a nástrojů technické pomoci hraje klíčovou úlohu při získávání soukromého kapitálu a pomáhá soukromým investorům cítit se jistěji, pokud jde o úvěruschopnost u investic do energetické účinnosti. Tyto nástroje mohou v kombinaci s poradenskými jednotnými kontaktními místy působit jako ambasadoři investic do energetické účinnosti přímo v terénu a řešit hlavní příčiny nízké poptávky po investicích. Mohou spolupracovat s veřejnými orgány a místními podniky a obhajovat financování investic do energetické účinnosti a kombinování různých finančních toků do konkrétních investic. Mohou také pomoci překonat investiční rizika, která soukromí investoři vnímají při spolufinancování projektů v oblasti energetické účinnosti, a to díky důvěře a pověsti, kterou jim poskytuje nástroj technické pomoci zapojený do přípravy projektu. Na vnitrostátní úrovni mohou hrát důležitou úlohu při zvyšování úvěrového ratingu investičních projektů, zvyšování důvěry investorů a přilákání přeshraničních a specializovaných investorů specializované subjekty pro financování energetické účinnosti, jako jsou vnitrostátní fondy pro energetickou účinnost nebo podobné subjekty.

Klíčová úloha nástrojů technické pomoci a nástrojů na podporu vývoje projektů je rovněž zmíněna v čl. 30 odst. 2 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti, který vyžaduje, aby Komise pomáhala členským státům s vytvářením finančních nástrojů na podporu vývoje projektů, které by byly schopny zvýšit objem investic do energetické účinnosti a zvýšit důvěru soukromých investorů v investice do energetické účinnosti a jejich atraktivitu. Komise poskytuje tuto podporu prostřednictvím:

nástroje evropské energetické pomoci na místní úrovni (ELENA) ([9]), zřízeného Evropskou investiční bankou jménem Komise, který zahrnuje podporu členským státům při **zavádění jejich nástrojů technické pomoci na celostátní a regionální úrovni podle modelu ELENA**,

podprogramu LIFE „Přechod na čistou energii“, který poskytuje technickou pomoc veřejným a soukromým zhotovitelům při rozvoji projektů s cílem budovat technické, ekonomické a právní odborné znalosti pro spouštění rozsáhlých udržitelných investičních plánů v oblasti energetiky,

Soudržnosti pro přechod (C4T) ([10]), která poskytuje odbornou podporu členským státům EU, regionům a místním orgánům a pomáhá jim s realizací investic souvisejících s politikou soudržnosti v rámci cíle politiky č. 2, včetně investic zaměřených na energetickou účinnost. Podpůrné služby zahrnují vývoj strategií, zlepšení monitorování, zapojení zúčastněných stran, identifikaci možností financování, podporu přípravy výzev a budování kapacit,

platformy fi-compass ([11]), která nabízí technickou pomoc řídicím orgánům, pomáhá jim provádět studie proveditelnosti, předběžná posouzení, případové studie a další přípravné práce nezbytné pro zřízení finančních nástrojů.

Poradenské centrum InvestEU ([12]) **a iniciativy jako JASPERS** ([13]) poskytují technickou pomoc (veřejným i soukromým) zhotovitelům projektů a pomáhají jim vyvíjet financovatelné projekty v oblasti renovací.

Podobně **mohou hrát zásadní úlohu při zvyšování poptávky po investicích do energetické účinnosti jednotná kontaktní místa pro renovace domů a energetickou účinnost v malých a středních podnicích**. Poskytují technické, administrativní a finanční poradenství jednotlivcům i podnikům a pomáhají jim při přípravě investičních projektů v oblasti energetické účinnosti, zejména při energetických renovacích. Ustanovení čl. 22 odst. 6 přepracovaného znění směrnice o energetického účinnosti a čl. 18 odst. 1 přepracovaného znění směrnice o energetické náročnosti budov vyžadují, aby členské státy zřídily jednotná kontaktní místa na podporu konečných zákazníků a konečných uživatelů, zejména domácností, veřejných subjektů, malých a středních podniků a mikropodniků, v souvislosti s projekty v oblasti energetické účinnosti a renovací budov. Na podporu členských států v tomto ohledu vydává Komise doporučení s praktickými pokyny pro zřízení a provoz jednotných kontaktních míst ([14]).

V této souvislosti mezi klíčová opatření na podporu využívání podpory vývoje projektů s cílem aktivovat dostatek investic patří:

— **Zavedení vnitrostátních nástrojů technické pomoci a nástrojů na podporu vývoje projektů nebo mobilizace stávajících nástrojů** s cílem podpořit rozvoj investic do energetické účinnosti, zlepšit investiční nabídku a zvýšit důvěru kapitálových trhů v energetickou účinnost. Členské státy mohou takové nástroje zřídit ve svých vnitrostátních fondech pro energetickou účinnost nebo podobných subjektech s cílem rozvíjet rozsáhlé investice do energetické účinnosti a finanční nástroje a/nebo specializované finanční mechanismy agregující velký počet malých investic do energetické účinnosti, například za účelem energetické renovace budov.

— **Využívání doporučení Komise s praktickými pokyny pro zřízení a provoz jednotných kontaktních míst – poradenských a asistenčních služeb pro renovace domů, mikropodniky a malé a střední podniky**, aby byla zajištěna trvalá podpora a specializovaná pomoc občanům a podnikům při přípravě a realizaci projektů v oblasti energetické účinnosti.

— **Maximalizace využití podpory na úrovni EU, například prostřednictvím nástroje ELENA** ([15]) **a podprogramu LIFE „Přechod na čistou energii“**, s cílem vytvořit vnitrostátní nástroje technické pomoci, posílit podporu vývoj projektů a vypracovat mechanismy financování energetické účinnosti sdružující více malých projektů.

([9]) ELENA poskytuje granty na přípravu investičních programů v oblasti úspor energie. Poskytuje až 90 % nákladů na přípravu. Granty se obvykle pohybují v rozmezí 1 až 3 miliony EUR a jsou určeny na podporu týmu, který investici připravuje. Podpora zahrnuje řízení projektů, studie proveditelnosti, technické studie / energetické audity, právní podporu na úrovni projektu, přípravu výběrových řízení, agregaci, podávání žádostí o granty a financování a další přípravné činnosti.

([10]) Inforegio – Podejte žádost o C4T GROUNDWORK – technická pomoc pro investice v rámci politiky soudržnosti.

([11]) fi-compass | Finanční nástroje v rámci sdíleného řízení EU.

([12]) Poradenské centrum Invest EU – Domovská stránka.

([13]) JASPERS – Společná pomoc na podporu projektů v evropských regionech.

([14]) Doporučení Komise s praktickými pokyny ke službám jednotných kontaktních míst pro energetickou účinnost a energetickou náročnost budov, C(2026)1523.

([15]) Například nástroj ELENA zahrnuje projekty GROWS a BOS4EE. Viz https://www.eib.org/files/elena/76-project-factsheet-green-revolution-of-wealth-in-salento-grows.pdf and https://www.eib.org/files/elena/135-project-factsheet-bos4ee.pdf.

2.4. **Doporučení 5: Aktivní zapojení do evropské koalice pro financování energetické účinnosti s cílem podpořit užší a účinnou spolupráci s finančními institucemi**

Klíčovou překážkou mobilizace soukromých investic do energetické účinnosti je omezená koordinace v rámci hodnotového řetězce financování energetické účinnosti mezi veřejnými orgány, finančními institucemi, poskytovateli energetických služeb a poskytovateli technologií v oblasti energetické účinnosti. Komise posledních letech podporovala různé iniciativy, jejichž cílem bylo překlenout tuto mezeru v koordinaci, mimo jiné v rámci fóra pro investice do udržitelné energie a programů Horizont 2020 a LIFE „Přechod na čistou energii“, které financovaly projekty schválené vnitrostátním kulatým stolem.

Aby tato úsilí spojila a vytvořila společný rámec pro spolupráci, zřídila Evropská komise **evropskou koalici pro financování energetické účinnosti** ([16]). Cílem koalice je podpořit příznivé tržní prostředí, které zvýší investice do energetické účinnosti, zmobilizuje soukromé financování a zapojí finanční instituce. Koordinuje spolupráci s finančními institucemi a dalšími účastníky trhu s cílem efektivně využívat rozpočtové zdroje EU a členských států usnadněním zavádění finančních nástrojů pro energetickou účinnost a působením jako katalyzátor pro mobilizaci soukromých investic. Koalice přijala pracovní program na rok 2025 na svém prvním valném shromáždění dne 20. května 2025 ([17]).

Vnitrostátní centra, která budou zřízena v členských státech, budou představovat operační složku koalice. Cíle a činnosti těchto center stanoví vnitrostátní orgány. Cílem je vytvořit synergie mezi vnitrostátními postupy financování a odvětvím energetické účinnosti a energetických služeb, aby se zlepšily postupy financování energetické účinnosti a získaly soukromé investice.

V současné době je energetická účinnost často opomíjena jako specifická priorita a je považována za součást širšího konceptu udržitelného financování. Příležitost investovat do mnoha potenciálních projektů zaměřených na úsporu energie je často promarněna kvůli nedostatečné transparentnosti v oblasti finančních institucí, institucionální komunikace a procesů náležité péče. Regulační rámce, jako je taxonomie EU, si stanovily udržitelnost jako jeden ze svých cílů, ale sektor financování a investic brzdí nízká poptávka, složitost projektů a nedostatečná standardizace v oblasti energetické účinnosti.

Cílem koalice je posílit spolupráci s finančními institucemi s cílem upřednostnit investice do energetické účinnosti. Spolupráce by se měla zaměřit na odstranění regulačních a finančních překážek, aby se zvýšily soukromé investice do energetické účinnosti. Měla by také podporovat finanční instituce, aby nabízely finanční produkty šité na míru, jako jsou hypoteční úvěry na energetickou účinnost a půjčky na renovaci, které kladou důraz na přínosy úspor energie.

Komerční banky mohou mít prospěch z toho, že budou hrát významnější úlohu na trhu s energetickou účinností zajištěním přístupu k široce dostupným a nediskriminačním úvěrovým produktům určeným pro energetickou účinnost, které při posuzování úvěrového rizika zohlední potenciál úspor energie. Využitím svých vztahů se soukromými zákazníky mohou banky svou nabídku v oblasti energetické účinnosti rozšířit. Některé banky již zřídily úvěrové linky v oblasti energetické účinnosti, často s podporou institucí, jako je Evropské investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj nebo národní podpůrné banky. Ke zmírnění vnímaných rizik a snížení transakčních nákladů je však zapotřebí větší zapojení finančních institucí. Toho lze dosáhnout rozvojem vlastních odborných znalostí, vytvořením specializovaných produktů, které zohledňují přínosy energetických úspor, a standardizací hodnocení projektů a úvěrových procesů, aby lépe sloužily trhu s energetickou účinností.

Veřejné orgány na úrovni EU i v několika členských státech poskytují záruční nástroje, veřejné úvěrové linky a technickou pomoc s cílem pomoci komerčním bankám snížit transakční náklady, zmenšit riziko investic do energetické účinnosti a podpořit sdružování menších projektů pro financování prostřednictvím zelených dluhopisů.

V této souvislosti mezi klíčová opatření na podporu úzké spolupráce mezi vnitrostátními orgány a finančními institucemi v oblasti financování energetické účinnosti patří:

Aktivní zapojení do evropské koalice pro financování energetické účinnosti a podpora vnitrostátních center, aby určila konkrétní opatření na podporu řešení financování energetické účinnosti a strategie pro uvolnění soukromých investic.

([16]) Evropská koalice pro financování energetické účinnosti byla zřízena společným prohlášením Komise a členských států v prosinci 2023. Koalice navazuje na výsledky skupiny finančních institucí pro energetickou účinnost (EEFIG) vytvořené v roce 2013. Další informace: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en.

([17]) Evropská koalice pro financování energetické účinnosti, rozsah činnosti a mandát, pracovní program pro první rok činnosti. K dispozici na adrese: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en?prefLang=cs.

Spolupráce na zlepšení rámce EU pro financování energetické účinnosti, mimo jiné i) posílením programů a finančních nástrojů na úrovni EU a členských států s cílem lépe podpořit navyšování soukromých investic, a ii) zlepšením finančního regulačního rámce za účelem motivování finančních institucí k investicím do energetické účinnosti.

Navázání partnerství, která pomohou komerčním bankám lépe využívat vedlejší finanční přínosy investic do energetické účinnosti, jako jsou úspory nákladů na energii a zvýšení hodnoty aktiv, v rámci posouzení úvěrového rizika. To zahrnuje poskytování specializované technické pomoci finančním institucím, které spravují veřejné finanční nástroje pro energetickou účinnost.

Podpora finančních institucí a jejich motivování k tomu, aby pro projekty v oblasti energetické účinnosti nabízely možnosti financování vstřícné k zákazníkům, využívaly dostupné veřejné finanční podpory a zajišťovaly široký a nediskriminační přístup k úvěrovým produktům v oblasti energetické účinnosti.

2.5. **Doporučení 6: Co nejlépe využívat daňové pobídky k mobilizaci soukromých investic do energetické účinnosti**

Daňové nástroje v oblasti klimatu a energetiky, jako jsou povinné úspory energie, uhlíkové daně a daně z motorových vozidel, mohou, pokud jsou pečlivě koncipovány, podpořit vnitrostátní strategie financování energetické účinnosti, vyvolat změnu chování a motivovat k transformaci energetiky a investicím do energetické účinnosti.

Daňový systém a daňové pobídky mohou hrát klíčovou úlohu při podpoře investic do energetické účinnosti stanovením daňových zvýhodnění a sankcí. Daně a výhodné daňové pobídky se používají na podporu ekologické a energetické transformace stále častěji, ale nalezení rovnováhy mezi jejich účinností a širšími politickými důsledky zůstává výzvou. Škodlivé daňové pobídky a daňová opatření mohou mít negativní dopad na investice do energetické účinnosti, například tím, že uzamykají technologie založené na fosilních palivech a energeticky neúčinné technologie, odrazují od snižování spotřeby energie nebo odstraňují ekonomické vedlejší přínosy zlepšení energetické účinnosti.

Mezi běžné daňové pobídky pro energetickou účinnost patří daňové úlevy (snížení zdanitelného příjmu) nebo daňová zvýhodnění (snížení povinných daňových poplatků) z příjmu nebo daně z příjmu právnických osob pro jednotlivce nebo společnosti, které investují do zlepšení energetické účinnosti nebo pořizují účinné energetické technologie. Zatímco daňové úlevy a daňová zvýhodnění jsou výhodné pro podnikový sektor, pro soukromé osoby, zejména pro občany s nízkými příjmy, mohou být méně atraktivní, protože jejich daňové povinnosti mohou být příliš nízké na to, aby z těchto daňových pobídek mohli významně těžit.

V tomto kontextu mezi klíčová opatření pro co nejlepší využití daňových pobídek k mobilizaci investic do energetické účinnosti patří:

— **Větší uplatňování daňových nástrojů k podněcování transformace energetiky a energetické účinnosti**a využívání vnitrostátní rozpočtové a fiskální odpovědnosti k vytvoření příznivého prostředí pro investice do energetické účinnosti.

— **Odstranění daňových opatření a subvencí, které odrazují od investic do zvyšování energetické účinnosti,** například ty, které uzamykají technologie založené na fosilních palivech a energeticky neúčinné technologie nebo vyššími daňovými poplatky odrazují od ekonomických vedlejších přínosů zvýšení energetické účinnosti.

— **Zavedení pozitivních daňových pobídek a daňových opatření k mobilizaci investic do energetické účinnosti**, zejména na podporu investic do energetické účinnosti v podnikovém sektoru a výrobním průmyslu, prostřednictvím daňových úlev a daňových zvýhodnění.

3. **ZLEPŠENÍ NABÍDKY FINANCOVÁNÍ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI, SNÍŽENÍ RIZIKA INVESTIC A MOŽNOSTI REFINANCOVÁNÍ**

Pro mobilizaci soukromého kapitálu do investic do energetické účinnosti je zásadní zatraktivnit nabídky soukromého financování energetické účinnosti pro občany a podniky. Kromě toho je pro zvýšení atraktivity soukromých kapitálových investic do energetické účinnosti klíčové řešit nadměrnou roztříštěnost trhu a nízkou standardizaci investičních projektů a zlepšit investiční nabídku a agregaci portfolia, aby se zvýšily možnosti pro rozšíření a replikovatelnost. Klíčovou úlohu při stimulování trhu k rozvoji a zavádění široké škály soukromých produktů a služeb financování energetické účinnosti mohou hrát orgány členských států, čímž se investice do energetické účinnosti stanou pro občany a podniky ekonomicky atraktivnější a méně zatěžující. Kromě vlastních zdrojů/úspor lze energetickou účinnost financovat soukromým kapitálem buď prostřednictvím úvěrových smluv – zajištěných nebo nezajištěných půjček – nebo prostřednictvím smluv o poskytování služeb a financování třetími stranami – zejména služeb v oblasti energetické účinnosti a leasingu energetických zařízení.

Maximální mobilizace soukromého financování v oblasti energetické účinnosti rovněž vyžaduje zvýšení příležitostí pro finanční instituce a investory z řad třetích stran investovat kapitálové zdroje do energetické účinnosti a umožnit občanům a podnikům splnit nezbytné obezřetnostní pravidlo pro přístup k soukromému financování jejich projektů. Toho lze dosáhnout snížením rizika spojeného s investicemi do energetické účinnosti, zvýšením úvěrové kapacity občanů a podniků a zlepšením podmínek refinancování pro investory do energetické účinnosti. Následující kapitola se týká doporučení 7 až 12 hlavního textu.

3.1. **Doporučení 7: Podpora rozvoje a využívání specializovaných úvěrových produktů v oblasti energetické účinnosti a soukromého financování prostřednictvím úvěrových smluv**

Pro větší mobilizaci soukromého kapitálu do investic do energetické účinnosti je nezbytné, aby orgány členských států podporovaly finanční instituce při rozvoji trhu a propagování využívání specializovaných úvěrových produktů v oblasti energetické účinnosti. Ustanovení čl. 30 odst. 3 směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby **členské státy přijaly opatření, která podporují úvěrové produkty v oblasti energetické účinnosti, jako jsou zelené hypotéky a zelené úvěry, zajištěné i nezajištěné, a zajistily, aby byly finančními institucemi nabízeny široce a nediskriminačně a aby byly pro spotřebitele viditelné a přístupné** ([18]).

Úvěrové produkty v oblasti energetické účinnosti jsou půjčky, které pokrývají počáteční investiční náklady na opatření v oblasti energetické účinnosti a pomáhají překonat bariéru omezených finančních zdrojů. Mezi tyto produkty patří standardní úvěry na energeticky účinná opatření, hypoteční úvěry na energetickou účinnost, zelené spotřebitelské úvěry a půjčky na renovaci. Lze je kombinovat s veřejnými pobídkami na spolufinancování investic, snížení úrokových sazeb a zvýšení úvěrového hodnocení dlužníků.

Půjčky na energetickou účinnost mohou být poskytovány prostřednictvím 1) úvěrových linek nabízených bankami nebo jinými finančními institucemi na financování opatření v oblasti energetické účinnosti a 2) účelových fondů s konkrétním mandátem investovat do opatření v oblasti energetické účinnosti, často zaměřených na konkrétní odvětví, např. budovy nebo průmysl. V EU nabízí několik komerčních bank zelené spotřebitelské úvěry a zelené hypotéky a mají strategie a cíle pro vybraná portfolia zelených úvěrů. Podle Evropského orgánu pro bankovnictví však zelené úvěry v současné době představují pouze malý podíl na celkových rozvahách úvěrových institucí, a to v průměru 4,5 % celkových úvěrů ([19]). Podíl zelených úvěrů je mírně vyšší v portfoliích domácností (11 %) a nižší v segmentech jiných než maloobchodních malých a středních podniků a nefinančních podniků ([20]) (kolem 2 %). Úvěrové instituce využívají několik možností, jak definovat zelené úvěry, včetně interních standardů, taxonomie EU, zásad pro zelené úvěry stanovených Sdružením pro úvěrový trh a štítku energeticky účinné hypotéky vyvinutého iniciativou energeticky účinných hypoték ([21]).

Členské státy EU by měly určit a **využívat osvědčené postupy a zkušenosti získané** ze systémů financování energetické účinnosti zaměřených na budovy a rozšířit je. Nejúspěšnější programy v EU ([22]) vycházejí ze stávajících hypotečních režimů a kombinují je s výraznými daňovými pobídkami nebo granty na modernizaci energetické účinnosti. Tyto programy jsou přístupné vlastníkům budov, kteří již plánují investovat, a zajišťují, že jejich investiční rozhodnutí zahrnuje zlepšení energetické účinnosti.

V této souvislosti mezi klíčová opatření na podporu využívání půjček na energetickou účinnost patří:

— **Podpora finančních institucí při vývoji úvěrových produktů v oblasti energetické účinnosti, rozšiřování účelového soukromého financování pro energetickou účinnost.** Toho lze dosáhnout využitím organizačních struktur k poskytování doplňkových služeb, např. poradenských a pomocných služeb na podporu požadavků a možností spojených se zelenými půjčkami na energetickou účinnost ([23]). Kromě toho by měla být finančním institucím poskytnuta podpora při rozšiřování rozsahu jejich úvěrových produktů, např. prostřednictvím nástrojů na snižování rizika, jako jsou úvěrové záruky, podpora rozvoje projektů a osvětové/informační kampaně.

([18]) Další informace o požadavcích čl. 30 odst. 3 směrnice o energetické účinnosti naleznete v doporučení Komise ze dne 12. prosince 2023 k provedení článku 30 směrnice (EU) 2023/1791 o energetické účinnosti (C/2023/8558). Úř. věst. C, C/2023/1553, 19.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj.

([19]) Zpráva Evropského orgánu pro bankovnictví: V reakci na výzvu EK k poskytnutí poradenství ohledně zelených půjček a hypotečních úvěrů (prosinec 2023). Další informace viz zpráva Evropského orgánu pro bankovnictví: https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2023-12/e7bcc22e-7fc2-4ca9-b50d-b6e922f99513/EBA%20report%20on%20green%20loans%20and%20mortgages_0.pdf.

([20]) Nefinanční podniky.

([21]) https://energyefficientmortgages.eu/ Projekty financované v rámci programů Horizont 2020 a LIFE „Přechod na čistou energii".

([22]) EEFIG (2021), The evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SME's and in industry. (Vývoj postupů financování energetické účinnosti v budovách, malých a středních podnicích a v průmyslu).

([23]) Příklady zelených půjček z Belgie, Estonska, Německa a Řecka najdete ve zprávě Evropského orgánu pro bankovnictví (prosinec 2023).

— **Zřízení mechanismů pro veřejné zelené úvěry nebo posílení stávajících mechanismů.** Veřejné zelené úvěry jsou nabízeny veřejnými institucemi (nebo nepřímo jimi dotovány) a jsou určeny domácnostem, podnikům a nájemcům na pokrytí počátečních nákladů na opatření v oblasti energetické účinnosti. Obvykle se jedná o „zvýhodněné půjčky", tj. mají výhodné, nižší až nulové úrokové sazby nebo doby splatnosti. Veřejné zelené půjčky mohou poskytovat vnitrostátní fondy pro energetickou účinnost nebo podobné subjekty podporující kapitálové investice do energetické účinnosti.

— **Poskytování řešení financování a půjček pro energetickou účinnost, která jsou přívětivá k zákazníkům, a to provedením a doplněním ustanovení článku 30 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti v rámci vnitrostátního legislativního rámce.** Finanční instituce by měly posoudit zájem klientů na zvýšení energetické účinnosti jejich majetku a/nebo na pořízení energeticky účinného zařízení, aby jim byly schopny nabídnout specializované úvěrové produkty v oblasti energetické účinnosti, které odpovídají jejich zájmům. Finanční instituce se vyzývají, aby kromě informací o očekávaných úsporách na účtech za energie poskytovaly svým zákazníkům informace o energeticky účinných produktech a o četných výhodách energetické renovace.

— **Umožnění sdružením vlastníků vzít si společné úvěry na financování investic do energetické účinnost a zjednodušení postupů správy spoluvlastnictví ve vícebytových budovách** s cílem usnadnit investice do energetické účinnosti. Toho lze dosáhnout například i) zrušením pravidla jednomyslnosti při uzavírání půjček na energetické renovace nebo ii) zapojením společností spravujících nemovitosti do podpory zvyšování energetické účinnosti a smluv o energetických službách mezi spoluvlastníky ([24]).

— **Poskytování technické pomoci a poradenství finančním institucím,** aby vytvořily interní jednotky pro vývoj projektů, zřídily pro klienty podporu v podobě jednotného kontaktního místa, nabízely klientům (malým a středním podnikům, domácnostem) energetické audity a rozšířily kapacitu úvěrových oddělení s cílem navýšit prodejní sílu v oblasti energeticky účinných produktů.

3.2. **Doporučení 8: Snazší uplatňování potřebného regulačního rámce a podpora inovativních finančních systémů, jako je financování z daní a pokladničních poukázek**

Finanční systémy založené na nemovitostech, jako je financování z daní a pokladničních poukázek, nabízejí řadu výhod při usnadňování investic do energetické účinnosti a přilákání soukromého kapitálu. Jejich výhoda je dvojí: využívají alternativní způsoby splácení, jako jsou účty za energie a daně z nemovitostí, aby snížily transakční náklady spojené s půjčkami na zvýšení energetické účinnosti a oddělují financování od vlastnictví, čímž řeší problém dlouhodobé návratnosti investic.

Tento přístup může pomoci překonat překážku omezených finančních zdrojů, zejména pro domácnosti a malé a střední podniky s nízkými příjmy, tím, že řeší problémy omezené krátkodobé finanční návratnosti a prodloužené doby návratnosti u zvýšení energetické účinnosti. Ačkoli v členských státech EU bylo vytvořeno několik pilotních systémů financování z daní a pokladničních poukázek, často chybí potřebný regulační rámec. **Ustanovení čl. 30 odst. 3 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby členské státy přijaly opatření, která usnadní uplatňování systémů financování z pokladničních poukázek** ([25]) **a daní, v jejich vnitrostátních rámcích**.

Systémy financování z pokladničních poukázek mohou nabízet atraktivní podmínky, jako jsou nízké úrokové sazby a dlouhá doba splatnosti, a být široce přístupné za předpokladu, že jsou zavedeny důkladné analýzy rizik a opatření k jejich zmírnění ([26]). Aby bylo možné tyto systémy zavést, mohou vnitrostátní orgány využít plán pro zavádění systémů pokladničních poukázek, který byl vypracován v rámci projektu RenOnBill ([27]).

([24]) Viz například: Syndicat National des Propriétaires et Copropriétaires (Národní svaz vlastníků a spoluvlastníků) a Engie Electrabel „La copropriété, ses travaux et leur financement".

([25]) Financování z pokladničních poukázek je způsob financování energeticky úsporných renovací budov, u nějž se jako prostředek splácení používá účet za veřejné služby. Systémy pokladničních poukázek využívají stávající systémy plateb za veřejné služby ke snížení transakčních nákladů a rizika možného nesplácení půjček.

([26]) Struktury systémů financování z pokladničních poukázek jsou uvedeny v doporučení Komise ze dne 12. prosince 2023 (C/2023/1553).

([27]) Evropský plán renovace budov s financováním z pokladničních poukázek (2022), RenOnBill H2020 Project. V rámci projektu RenOnBill (2019–2022) se spojily poradenské společnosti, energetické společnosti a finanční instituce, aby společně otestovaly systémy financování z pokladničních poukázek v Německu, Itálii, Španělsku a Litvě s cílem rozšířit jejich zavádění v celé Evropě. Další informace o plánu RenOnBill: https://renonbill.eu/knowledge-sharing/european-on-bill-building-renovation-roadmap?briefings=on&brochures=on&factsheets=on&infographics=on&language=any&reports=on&scientificpapers=on&tools=on&page=1.

V této souvislosti mezi klíčová opatření týkající se financování z pokladničních poukázek patří:

— **Posouzení, zda vnitrostátní rámec umožňuje vývoj systémů pokladničních poukázek**. Klíčové prvky, které je třeba vzít v úvahu, jsou: vhodný legislativní rámec umožňující podnikům veřejné služby vystupovat jako věřitelé; správné a široké uplatňování pravidel EU o individuálním měření a přesnosti spotřeby energie jednotlivých jednotek; ustanovení, která chrání investory před rizikem nesplácení půjček a zároveň zachovávají ochranu spotřebitele; možnost, aby podniky veřejné služby a finanční instituce využívaly záznamy o platbách účtů k posouzení rizikového profilu koncových uživatelů a zákony upravující vztahy mezi vlastníky a nájemci, které podporují spravedlivé rozdělení investičních nákladů a splátek půjček.

— **Poskytnutí práva podnikům veřejné služby poskytovat financování energetické účinnosti**. V případě systémů financovaných podniky veřejné služby budou členské státy EU možná muset upravit právní předpisy o věřitelích, a potvrdit tak, že podniky veřejných služeb mají zákonné právo poskytovat úvěry na renovace. Řešení financování z pokladničních poukázek vyžadují, aby podnik veřejné služby poskytl kapitál na financování prací na zvýšení energetické účinnosti, zatímco spotřebitel splácí pravidelné platby ze stávajících účtů za služby.

— **Zajištění dostatečných peněžních toků v prováděcích subjektech (např. podniky veřejné služby, poskytovatelé energetických služeb) pro dosažení potřebného rozsahu a/nebo zřízení národních nebo místních garančních a podpůrných fondů.** Například národní fond pro energetickou účinnost by mohl odkoupit pohledávky ze systému financování z pokladničních poukázek a zajistit snížení rizika, čímž by poskytl finanční záštitu pilotním fázím (např. prostřednictvím úvěrových záruk). **Veřejné garanční fondy a úvěrové linky,** které mohou usnadnit zavádění systémů financování z pokladničních poukázek podniky veřejné služby a finančními institucemi. Tyto záruky by mohly být aktivovány v případě, že vlastník domu nesplácí svoji půjčku, což by snížilo investiční riziko, které věřitelé vnímají. V rámci veřejného financování energetické účinnosti, například prostřednictvím vnitrostátních fondů pro energetickou účinnost, by mohly být zavedeny specializované úvěrové linky na podporu financování z pokladničních poukázek. Podpora z veřejného rozpočtu pro využívání systémů financování z pokladničních poukázek by mohla mít podobu částečného nebo úplného pokrytí splátek úrokových sazeb konečných uživatelů v rámci jejich účtů za energii, což by jim umožnilo plně využívat peněžní výhody úspor energie. Nebo může mít podobu spolufinancování, které sníží celkové investiční náklady na konkrétní náročné projekty (rozsáhlé renovace, energeticky nejnáročnější budovy, zranitelné domácnosti).

Systémy financování z daní umožňují domácnostem nebo společnostem vzít si úvěr na pokrytí nákladů na renovaci obytných nebo komerčních budov, nákup energeticky účinných spotřebičů nebo zařízení nebo na jiné zlepšení energetických procesů, přičemž jako **nástroj splácení** využívají konkrétní daně a/nebo jiné poplatky související s nemovitostí. Systémy financování z daní zahrnují mechanismy, které umožňují, aby dluh přešel z předchozích vlastníků nemovitosti na další vlastníky, aniž by musel být nutně zlikvidován. Tím se vytváří jednoduchý mechanismus převodu dluhu, který pomáhá překonat neochotu vlastníků nemovitostí investovat do opatření ke zvýšení energetické účinnosti s dlouhou dobou návratnosti. Systémy financování z daní umožňují vlastníkům nemovitostí realizovat zlepšení bez velkých plateb předem (v některých případech se jedná o 100 % financování předem) a splácet náklady po dobu 10 nebo 20 let prostřednictvím daní z nemovitostí nebo jiných daňových poplatků souvisejících s budovami. Mohou být poskytovány buď z veřejných zdrojů, jako jsou obecní samosprávy, nebo ze soukromých zdrojů.

Mezi příklady systémů financování z daní patří projekt EuroPACE ve Španělsku ([28]) a projekt FITHOME ([29]), který rozšířil přístup EuroPACE v Nizozemsku ve spolupráci s místními orgány a finančními institucemi.

V této souvislosti mezi klíčová opatření týkající se financování z daní patří:

— **Posouzení, zda vnitrostátní rámec umožňuje vývoj systémů financování z daní**. To zahrnuje analýzu daňových systémů a zjištění potřeby regulačních reforem daní z nemovitostí a dalších souvisejících poplatků za budovy, aby bylo možné zavést systémy financování z daní. Součástí je také zajištění toho, aby místní veřejné orgány mohly vybírat splátky a převádět je soukromým investorům, aniž by je konsolidovaly do svého obecního rozpočtu. Předpokladem pro zavedení financování z daní je existence daně z nemovitosti nebo podobných daňových poplatků za budovy.

([28]) Projekt EuroPACE v rámci programu Horizont 2020, https://cordis.europa.eu/article/id/422271-a-home-based-financing-model-to-boost-investments-in-sustainable-renovation.

([29]) Společnost FITHOME vyvinula program financování z daní, který se zaměřuje na investice do energetické účinnosti obytných nemovitostí v Nizozemsku. Iniciativu vede nizozemská společnost De Woonpas ve spolupráci s nizozemskými obcemi. Program financování z daních funguje především prostřednictvím dvou specializovaných subjektů, SVGVR (nadace Verzamelgelden) a SWGVR (nadace Waarborg). Banka BNG (Banka nizozemských obcí) půjčuje peníze nadaci SVGVR, která hradí náklady na práce jménem obce. Vlastníkům domů je pak po dobu 30 let účtována tzv. „betterment tax“ – měsíční daň ze zvýšené hodnoty nemovitosti – vypočtená tak, aby bylo zajištěno, že splácení dluhu bude pro vlastníky domů přijatelné. Nadace SVGVR přijímá daňové, zatímco nadace SVGVR funguje jako garanční subjekt. K měsíční dani připočítává malé procento, které pokrývá finanční rizika obcí v případě problémů se splácením ze strany vlastníků nemovitostí. Tento proces je propojen s nizozemským katastrálním systémem „Kadaster“, aby bylo možné sledovat výběr „betterment tax“. Další informace viz: Projekt FITHOME Horizont 2020, https://cordis.europa.eu/project/id/892214.

— **Stanovení postupů pro zajištění splátek prostřednictvím daní z nemovitostí a pro převod dluhu spolu s vlastnictvím.** Zavádění systémů financování z daní vyžaduje účinné postupy vymáhání v případech, kdy nejsou daně zaplaceny nebo kdy jsou před financováním z daní uplatněny předchozí nároky na splacení jiných dluhů. Obce hrají úlohu roli při převodu splátek mezi domácnostmi a investory a měly by mít možnost tyto činnosti nekonsolidovat do obecního rozpočtu.

— **Zapojení potřebných zúčastněných stran na základě zkušeností z úspěšných evropských projektů.** Na financování z daní se podílí více zúčastněných stran, jako jsou státní a místní správa, finanční instituce, osoby zajišťující instalaci a vlastníci domů. Financování energetických renovací z daní lze zajistit prostřednictvím půjček od finančních institucí, přičemž zvýšení energetické účinnosti mohou zajistit konkrétní zhotovitelé a náklady mohou být kryty z daní z nemovitostí nebo jiných daňových poplatků.

3.3. Doporučení 9: Odstranění překážek a rozšíření financování energetické účinnosti prostřednictvím smluv o službách a podpora trhu s energetickými službami

Trh s energetickými službami, zejména prostřednictvím smluv o energetických službách, je klíčovým ekosystémem pro uvolnění soukromého financování energetické účinnosti a podporu podnikatelských záměrů v oblasti energetické účinnosti. Trh společností poskytujících energetické služby se při financování investic do energetické účinnosti opírá o smlouvy o službách a pronájmu, které umožňují přesun investičních nákladů z kapitálových výdajů do provozních výdajů a zároveň kladou důraz na průběžné zajišťování energetické účinnosti v čase.

Aby se podpořil rozvoj smluv o energetických službách a trhu společností poskytujících energetické služby je důležité zavádět rozsáhlé programy energetické účinnosti, které dokáží standardizovat a agregovat investiční nabídku, zejména v oblasti veřejných a komerčních budov a malých a středních podniků. V odvětví průmyslu a malých a středních podniků mohou společnosti poskytující energetické služby ([30]) realizovat komplexní energetické projekty poskytnutím technické odborné znalosti a financování v oblastech, které nejsou hlavní náplní podnikání daného odvětví (např. zpětné získávání a opětovné využití odpadního tepla).

Smlouva o energetických službách se používá, když se protistrana (např. společnost poskytující energetické služby) zaváže k instalaci potřebného vybavení a zaručí určitou účinnost promítající se do úspor energie. Smlouva o energetických službách stanoví předběžné podmínky a rozdělení průběžných plateb, které mají být nižší než finanční úspory dosažené úsporami energie v rámci projektu. Smlouva o energetických službách nabízí zákazníkovi kompletní zakázku na klíč, která má po celou dobu trvání smlouvy pouze jednu protistranu. Poskytovatelé smluv o energetických službách rovněž řídí rizika spojená s účinností a zaručují úspory. Smlouva o energetických službách však zahrnuje zvýšené transakční náklady a vysoké kapitálové požadavky na zajištění kontinuity provozu, protože společnosti poskytující energetické služby jsou refinancovány nízkými dlouhodobými splátkami, a také jí chybí standardizovaný rámec a šablony pro monitorování a ověřování úspor. Vzhledem k absenci specializovaných záručních programů nebo jiných forem podpory z veřejných rozpočtů tyto problémy často vedou k realizaci pouze nákladově optimálních opatření energetické účinnosti s krátkou dobou návratnosti, a to z důvodu neochoty poskytovatelů smluv o energetických službách nést dlouhodobé riziko.

Smlouva o energetických službách je zvláště vhodná pro realizaci opatření ke zvýšení energetické účinnosti ve veřejném sektoru, kde komplexní odborné znalosti a účinnost zaručovaná poskytovatelem služeb zajišťují efektivitu investic. Technické riziko spojené s dosažením energetických úspor nese po celou dobu trvání smlouvy poskytovatel služeb. Financování třetí stranou s úhradou počátečních investičních výdajů z úspor nákladů na energii dovoluje realizovat projekty i v případě nedostatku veřejných prostředků a možnost nezahrnovat smlouvy o energetických službách do rozvahy pomáhá udržet veřejné účty v rovnováze. Veřejným zadavatelům se doporučuje, aby při zadávání veřejných zakázek na služby s významnou energetickou hodnotou (např. dodávky tepla) posoudili možnost uzavřít dlouhodobé smlouvy o energetických službách, které zajistí dlouhodobé úspory energie. Pro usnadnění využívání smluv o energetických službách v rámci investic veřejného a soukromého sektoru a odstranění administrativních překážek by členské státy měly poskytnout standardní vzory smluv, které budou muset být v případě veřejného sektoru v souladu s pokyny Eurostatu k zaznamenávání smluv o energetických službách v podrozvahových účtech veřejného účetnictví.

Soukromé zdroje určené na zvýšení energetické účinnosti mohou pocházet z vlastních zdrojů společností poskytujících energetické služby nebo z **finančních zdrojů třetích stran,** mezi něž patří úvěrové instituce nebo jiní soukromí investoři, často ve formě dluhového financování. V případě první varianty si společnosti poskytující energetické služby půjčí finanční zdroje potřebné na realizaci projektu. U druhé varianty si uživatel energie / zákazník vezme půjčku od finanční instituce která je zajištěna smlouvou, kterou společnost poskytující energetické služby zaručuje úspory energie. Záruka týkající se energetických úspor snižuje vnímání rizika bankou, protože prokazuje, že projekt bude generovat pozitivní peněžní tok, tj. že dosažené úspory jistě pokryjí splátku dluhu, což má pozitivní dopad na sjednané úrokové sazby.

([30]) Evropská komise, JRC (2017), *Společnosti poskytující energetické služby v EU*. Dokument obsahuje přehled typů společností poskytujících energetické služby a příklady z členských států.

Zatímco u komerčních a veřejných budov smlouvy o energetických službách a trh společností poskytujících energetické služby již existují a fungují, potenciál pro rozšíření existuje v průmyslu, zejména u malých a středních podniků a jejich výrobních procesů, a v oblasti renovace soukromých obytných budov. Na podporu společností poskytujících energetické služby při pronikání na tyto trhy je zásadní snížit rizika a nejistotu ohledně schopnosti klientů splatit počáteční financování a chránit společnosti poskytující energetické služby před rizikem selhání ze strany klientů, k čemuž mohou být prospěšné veřejné garanční fondy určené speciálně pro financování smluv o energetických službách a společností poskytujících energetické služby. Stávající překážky rozšíření trhu společností poskytujících energetické služby a soukromého financování nesouvisí zároveň pouze s rizikovým profilem potenciálních zákazníků, ale také s vlastní kapitálovou likviditou společností poskytujících energetické služby a schopností zvýšit svou rizikovou kapacitu, a tím podepsat nové operace. Z těchto důvodů představují klíčovou cestu k rozšíření činnosti společností poskytujících energetické služby mechanismy refinancování, jako jsou faktoringové fondy a specifické finanční nástroje pro energetickou účinnost, které kupují pohledávky společností poskytujících energetické služby pro jejich sekuritizaci na sekundárním trhu.

Projekt FinEERGo-Dom ([31]) nabízí přesvědčivý příklad toho, jak lze využít uzavírání smluv o energetických službách a činnosti společností poskytujících energetické služby.

V tomto kontextu mezi klíčová opatření pro rozšíření trhu s energetickými službami a financováním společností poskytujících energetické služby patří:

— **Využívání podpory z veřejných rozpočtů EU a členských států k rozvoji trhu společností poskytujících energetické služby usnadněním financování společností poskytujících energetické služby a specializovaných nástrojů pro energetickou účinnost**. Zavedení záručních fondy pro smlouvy o energetických službách, nástrojů pro refinancování společností poskytujících energetické služby a systémů faktoringu s cílem podpořit rizikové kapacity společností poskytujících energetické služby, snížit riziko jejich stávajících operací a zvýšit jejich finanční potenciál a pronikání na trh.

— **Podpora úlohy společností poskytujících energetické služby a nových forem smluv, jako je „energie jako služba" a smlouva o energetických službách, jako pilíře vnitrostátní politiky v oblasti energetické účinnosti.** Tyto obchodní modely mají významný potenciál, pokud jde o řešení počátečních investičních nákladů na intervence ke zvýšení energetické účinnosti a čisté elektrifikační technologie.

— **Podpora aktualizace legislativních rámců a veřejných výběrových řízení s cílem výslovně uznat a usnadnit financování společností poskytujících energetické služby a uzavírání smluv o energetických službách.** Uznání koncepce „energie jako službu" a smlouvy o energetických službách jako klíčového obchodního modelu, který přiláká účast soukromého trhu, aby se úspory energie zpeněžily jako obchodovatelná komodita.

— **Rozvíjení partnerství mezi poskytovateli technologií, distributory energie, společnostmi poskytujícími energetické služby a finančními institucemi** s cílem podporovat udržitelná a účinná energetická řešení, mechanismy na straně poptávky a flexibilitu energetického systému. Tato spolupráce může vést ke komplexním nabídkám, které propojí energeticky účinné technologie, jako jsou tepelná čerpadla, s distribučními sítěmi a službami.

— **Podpora zavádění pokročilé měřicí infrastruktury,** včetně inteligentních sítí a energetických sítí, které mohou automaticky sledovat toky energie a přizpůsobovat se změnám v dodávce energie a poptávce po ní. Propojení inteligentních měřičů s inteligentními sítěmi může spotřebitelům a dodavatelům poskytovat informace o spotřebě energie v reálném čase.

3.4. Doporučení 10: Využití veřejných záruk a dalších nástrojů pro snížení rizika ke zlepšení přístupu k soukromému financování energetické účinnosti

V segmentech trhu, jako jsou nízkopříjmové domácnosti a malé a střední podniky, brání rozvoji investic do energetické účinnosti často vysoké riziko a obtížný přístup k financování. Soukromé financování podporované veřejnými zárukami nebo půjčkami však může být účinným kanálem, jak se na tyto segmenty zaměřit. Nástroje na snižování rizika, jako jsou veřejné záruky, udržitelné využívání grantů a subvencí a standardizace, mohou snížit úvěrové riziko a zvýšit důvěru v investice do energetické účinnosti.

([31]) Projekt FinEERGo-Dom přizpůsobil a realizoval inovativní lotyšský model nástroje pro energetickou účinnost budov (LABEEF) v Polsku, Rakousku, Rumunsku, na Slovensku a v Bulharsku. Projekt umožnil komplexní rozsáhlé renovace v odvětví budov díky využití modelu smluv o energetických službách, který zaručoval úspory a využíval schopnosti společností poskytujících energetické služby. Inovativní finanční model zahrnoval přijetí přístupu založeného na smlouvách o energetických službách, který eliminoval potřebu vlastníků budov investovat počáteční kapitál, čímž se projekty renovace staly finančně životaschopnými a zvýšila se likvidita společností poskytujících energetické služby. Další informace viz: https://fineergodom.eu.

Veřejné záruky mohou podpořit investice do energetické účinnosti snížením rizika projektů pro věřitele a investory. Mohou zvýšit úvěruschopnost vlastníků domů a podniků, doplnit vnitrostátní programy a usnadnit přístup k soukromému spolufinancování. Veřejné záruky mohou také částečně nebo plně pokrýt investiční náklady v případech, kdy nedojde k očekávaným úsporám energie, při problémech s realizací nebo při selhání dlužníka. Kromě toho mohou podporovat nízké až nulové úrokové sazby u půjček na energetickou účinnost a agregaci a standardizaci menších projektů, což usnadňuje refinancování, sekuritizaci a účast na sekundárním trhu. Kromě toho mohou podpořit zavádění systémů inovativního financování energetické účinnosti, které mohou snáze přilákat soukromý kapitál, například prostřednictvím účasti společností poskytujících energetické služby, financování z daní a pokladničních poukázek. Řešení inovativního financování často vyžadují veřejné záruky nejen pro snížení investičních rizik, ale také pro zvýšení důvěry jednotlivců a soukromých podniků v inovativnější přístupy k podpoře zavádění energetické účinnosti.

Klíčovými nástroji pro snižování rizika jsou také mechanismy pro usnadnění transakcí, jako je podpora **technické pomoci** a **další agregátory projektů v oblasti energetické účinnosti**. Podporou rozvoje nabídek projektů v oblasti energetické účinnosti prostřednictvím standardizovaného posuzování, praktik a postupů vytvářejí nástroje technické pomoci a agregátoři projektů tržní postupy a budují důvěru soukromých investorů. Nástroje pro snižování rizika a mechanismy pro usnadnění transakcí jsou považovány za důležité zejména na vznikajících trzích, a to z důvodu vysokých vnímaných rizik, nedostatku znalostí v rámci finančních institucí a nedostatečné kapacity rozvoje v odvětví energetické účinnosti. Kromě toho je dalším účinným nástrojem pro snížení rizika jasný tržní signál ze strany vlád členských států o upřednostňování investic do energetické účinnosti, který poskytuje dlouhodobou perspektivu a buduje důvěru mezi soukromými a institucionálními investory.

V tomto kontextu mezi klíčová opatření na podporu rozvoje nástrojů na snižování rizika a veřejných záručních systémů pro energetickou účinnost patří:

— **Vytvoření dlouhodobých veřejných záručních nástrojů pro půjčky a služby v oblasti energetické účinnosti**. Tyto nástroje by měly být využívány jako zvláštní úvěrové linky a fondy ve vnitrostátních organizacích odpovědných za kapitálové investice, včetně národních podpůrných bank a vnitrostátních fondů pro energetickou účinnost, pokud existují. Veřejné záruky lze využít jako doplněk k vnitrostátním programům a veřejným pobídkám zaměřeným na energetickou účinnost s cílem zlepšit přístup k soukromému kapitálu nebo zvýhodnit půjčky od komerčních bank.

— **Identifikace rizik specifických pro danou zemi a obtíží v přístupu k financování pro účastníky trhu,** jako jsou nízkopříjmové domácnosti a malé a střední podniky. Politiky v oblasti energetické účinnosti, které jsou specificky zaměřeny například na nízkopříjmové domácnosti, mají pozitivní sociální dopady a mohou přinést mnohostranné výhody. Patří mezi ně energetické audity kombinované s finančními nástroji, které zahrnují půjčky a granty na renovaci budov, nebo specializované osvětové kampaně založené na lepším pochopení možností energetické účinnosti a jejich nákladů a přínosů.

— **Využívání veřejných záruk na podporu rozvoje systémů inovativního financování energetické účinnosti, včetně možností financování prostřednictvím modelu „energetická účinnost jako služba“.** Záruky v oblasti energetické náročnosti mohou například přilákat více společností poskytujících energetické služby, zvýšit jejich škálovatelnost na trhu, umožnit jim oslovit nové trhy a podpořit rozjezd trhu s energetickými službami v odvětví bydlení.

3.5. Doporučení 11: Podpora možností refinancování a napomáhání rozvoji sekundárního trhu s energetickou účinností

Usnadnění rozvoje sekundárního trhu s energetickou účinností, například prostřednictvím zelených dluhopisů ([32]), může zvýšit počet projektů v oblasti energetické účinnosti a výrazně zlepšit dostupnost kapitálu pro soukromé investory do energetické účinnosti. Zelené dluhopisy jsou vydávány především na energetická aktiva včetně energetické účinnosti. Odvětví energetické účinnosti se vztahuje nové a renovované budovy, akumulaci energie, dálkové vytápění, inteligentní sítě, spotřebiče a výrobky. Vydávání zelených dluhopisů nabízí přístup k rozsáhlému a hlubokému zdroji investorských financí, vytváří vysoký pákový efekt, nepotřebuje veřejné financování a vysílá silný tržní signál. Může přilákat nové investory a zdůraznit potřebu většího zaměření na prahové hodnoty energetické účinnosti a portfolia rozsáhlých renovací budov.

([32]) Zelené dluhopisy jsou typem dluhu, který vydávají veřejné nebo soukromé instituce za účelem financování a který zavazuje k použití získaných prostředků na ekologický projekt nebo projekt související s řešením změny klimatu. Viz příklady ve zprávě EEFIG z roku 2022 „Report on the evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SME's and in industry“ (Zpráva o vývoji postupů financování energetické účinnosti v budovách, malých a středních podnicích a průmyslu) https://op.europa.eu/publication-detail/-/publication/a3032517-c761-11ec-b6f4-01aa75ed71a1.

Nařízení o dobrovolném standardu pro evropské zelené dluhopisy bylo přijato dne 22. listopadu 2023 ([33]). Vydávání zelených dluhopisů podle nového standardu vyžaduje plný soulad aktiv financovaných zeleným dluhopisem s kritérii taxonomie EU.

Rozvoj sekundárního trhu s energetickou účinností je často spojen se zřízením agregátorů projektů a s nástroji pro refinancování a forfeiting pohledávek v oblasti energetické účinnosti. Refinancování energetické účinnosti spočívá v převodu práv k pohledávkám z dosažených úspor energie (nákladů) a/nebo k očekávaným splátkám investic do energetické účinnosti na finanční instituce nebo institucionální investory. V souvislosti s financováním společností poskytujících energetické služby a smluv o energetických službách mohou společnosti poskytující energetické služby nebo původní věřitelé převést práva k budoucím platbám ze smlouvy o energetických službách, což společnostem poskytujícím energetické služby umožní získat kapitálové injekce a likviditu pro zvýšení jejich operací. Společnosti poskytující energetické služby a finanční instituce často vytvářejí specializovaná partnerství, která sdružují pohledávky ze smluv o energetických službách do specializovaných zelených dluhopisů. Vznikly zastřešující společnosti poskytující energetické služby, jejichž úkolem je podporovat sdružování projektů a působit jako prostředníci mezi společnostmi poskytujícími energetické služby a institucionálními investory. V souvislosti s půjčkami a hypotečními úvěry na energetickou účinnost finanční instituce obvykle sdružují stávající dluhy spojené s půjčkami a hypotečními úvěry na energetickou účinnost do zelených dluhopisů, které se umisťují na sekundární trh. Zavedení nástrojů pro forfeiting a refinancování mohou podpořit vnitrostátní orgány a veřejné intervence, například vytvořením nástrojů podporujících sdružování projektů od různých poskytovatelů půjček. Příkladem takové iniciativy spolupráce je sekuritizační fond UCI ([34]) ve Španělsku a Portugalsku.

V této souvislosti jsou pro členské státy klíčová tato opatření:

— **Prosazování a podpora rozvoje trhu se zelenými dluhopisy** v jejich vnitrostátním kontextu, včetně vydávání národních a regionálních zelených dluhopisů, podpory používání dobrovolného standardu pro evropské zelené dluhopisy a/nebo zavedení specializovaných standardů zohledňujících specifika a potřeby jejich trhu.

— **Navázání specializovaných dialogů s finančními institucemi** s cílem usnadnit shromažďování a výměnu osvědčených postupů v oblasti rozvoje zelených dluhopisů pro energetickou účinnost a výměnu informací o tom, jak podpořit rozvoj sekundárního trhu pro investice do energetické účinnosti.

— **Podpora zavedení specializovaných nástrojů pro refinancování energetické účinnosti,** včetně systémů faktoringu pro smlouvy o energetických službách, a vytvoření zastřešujících společností poskytujících energetické služby a sekuritizačních fondů zaměřených na energetickou účinnost jako společné iniciativy podpůrných bank a soukromých finančních institucí.

3.6. **Doporučení 12: Lepší shromažďování údajů o energetické účinnosti, včetně údajů o finanční účinnosti investic do energetické účinnosti, a podpora opatření pro monitorování a ověřování úspor energie**

Komplexní a systematické sledování údajů o investicích do energetické účinnosti zůstává výzvou. Zlepšení systémů podávání zpráv spolu s monitorováním a srovnáváním energetické a finanční účinnosti může zlepšit finanční zacházení s energetickou účinností.

Harmonizace a zjednodušení postupů monitorování a ověřování úspor energie v členských státech a u finančních investorů může snížit transakční náklady, zvýšit důvěru ve finanční účinnost investic do energetické účinnosti, podpořit integraci trhu se službami v oblasti energetické účinnosti a zvýšit důvěru v peněžní hodnotu úspor energie a jejich obchodovatelnost.

([33]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2631 ze dne 22. listopadu 2023 o evropských zelených dluhopisech a o volitelném zveřejňování informací o dluhopisech nabízených jako environmentálně udržitelné a informací o dluhopisech vázaných na udržitelnost (Úř. věst. L, 2023/2631, 30.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2631/oj).

([34]) Sekuritizační fond RMBS Green Prado XI/UCI je společnou iniciativou EIB, Instituto de Crédito Oficial (ICO) a Unión de Créditos Inmobiliarios (UCI) a jeho cílem je sekuritizace hypoteční úvěrů na bydlení ze Španělska a Portugalska. Podporuje energeticky účinné projekty do bydlení ve Španělsku a Portugalsku sdružováním hypotečních úvěrů na bydlení v rámci sekuritizovaného portfolia. Sekuritizační fond sdružuje aktiva (hypoteční úvěry na bydlení ve fondu UCI) s cílem vytvořit investiční portfolia atraktivní pro institucionální investory. Další informace viz: https://www.eib.org/en/press/all/2023-165-eib-group-and-ico-invest-in-uci-securitisation-fund-for-renovating-and-building-residential-homes-using-sustainable-criteria-in-spain-and-portugal.

Článek 8 a příloha V směrnice o energetické účinnosti stanoví společná kritéria pro ověřování úspor energie a kontrolní opatření, která mají zajistit plnění ročních povinností v oblasti úspor energie. Kromě toho mohou finanční instituce a investoři k měření a ověřování úspor energie dosažených v souvislosti s poskytnutými úvěry používat evropské a mezinárodní normy ([35]).

V této souvislosti mezi klíčová opatření ke zlepšení shromažďování a analýzy údajů a k podpoře harmonizace opatření pro monitorování a ověřování patří:

— **Podpora harmonizace, standardizace a zjednodušování opatření pro monitorování a ověřování úspor energie v členských státech a hospodářských odvětvích**. Monitorování a ověřování úspor energie by mělo být jednodušší a harmonizované u všech účastníků trhu, od společností poskytujících energetické služby odpovědných za zajištění energetické účinnosti investic přes finanční instituce odpovědné za plnění svých povinností zveřejňovat informace až po subjekty, které mohou mít zájem obchodovat s pohledávkami z těchto investic na sekundárním trhu. Překážky, jako jsou různé a/nebo příliš složité metodiky výpočtu v jednotlivých členských státech a hospodářských odvětvích, by měly být řešeny podporou přeshraniční harmonizace v rámci spolupráce členských států na společných fórech EU pro energetickou účinnost, jako jsou společná opatření nebo skupiny odborníků pro směrnici o energetické účinnosti a směrnici o energetické náročnosti budov. Zavedení vnitrostátních systémů úspor energie (systém povinností dodavatelů energie, cíle v oblasti úspor energie pro velké energeticky náročné společnosti) může usnadnit standardizaci způsobilých řešení ke zvýšení energetické účinnosti a postupů měření a ověřování úspor energie.

— **Podpora uplatňování mezinárodních norem** jako nástrojů pro snižování rizika při posuzování a měření energetických a environmentálních přínosů a vedlejších přínosů projektů v oblasti energetické účinnosti. Uplatňování mezinárodních norem a odkazování na ně, např. v rámci procesů náležité péče a postupu upisování finančních institucí, může umožnit transparentnost a srovnatelnost různých možností a také zvýšit významnost podávání zpráv a zveřejňování informací.

([35]) Mezi příklady norem vypracovaných Evropskou normalizační organizací, které je relevantní pro odvětví budov a průmyslu, patří: Energetický audit (EN 16247), energetická náročnost budov (řada norem EN ISO 52000), systémy managementu hospodaření s energií a environmentálního managementu (EN ISO 50001 a EN ISO 14001), energetické služby pro zlepšování energetické účinnosti (EN 15900), energetické služby se zárukou (EN 17669) a hodnocení energetických investic (EN 17463).